

MONITORING EU europoslance Hynka Fajmona

ČERVENEC / ZÁŘÍ 2008

PETRA KUCHYŇKOVÁ, ONDŘEJ KRUTÍLEK, IVETA FRÍZLOVÁ

CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY

BRNO 2008

CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY (CDK)

nezávislá, nezisková vzdělávací a kulturní organizace založená ve formě občanského sdružení v srpnu 1993 v Brně

navazuje na některé starší iniciativy, jež souvisejí s rozvojem nezávislých aktivit a vydáváním samizdatových časopisů před listopadem 1989

Činnost

publikační a vydavatelská činnost (od založení CDK přes 250 vydaných knih)

vydávání periodik *Revue Politika* (nástupce někdejší *Revue Proglas*)

a *Proglas* (nástupce časopisu *Teologie & Společnost*)

odborný servis různým složkám veřejné správy

pořádání přednášek, seminářů a konferencí

Struktura CDK

CDK se člení na dva relativně svébytné, přesto však vzájemně intenzivně komunikující instituty: **Institut pro politiku a kulturu (IPK)** a **Institut křesťanských studií (IKS)**. Vedle obou institutů provozuje také vlastní nakladatelství a typografické studio. Vrcholným řídicím orgánem je Rada CDK, jejíž rozhodnutí realizuje výkonný ředitel.

Personální složení Rady CDK

Prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D.

předseda CDK

Ing. Zdeněk Granát

finanční ředitel CDK a jednatel

doc. PhDr. Jiří Hanuš, Ph.D.

ředitel IKS

František Mikš

ředitel IPK a jednatel

doc. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

výkonný ředitel CDK

Kontakt

Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK)

Venhudova 17, 614 00 Brno, Česká republika

cdk@cdk.cz, tel.: 545 213 862, mobil: 775 570 801, www.cdk.cz

INSTITUT PRO POLITIKU A KULTURU (IPK)

Činnost

vydávání *Revue Politika*
vydávání knih z oblasti společenských věd
pořádání konferencí, seminářů a přednášek
analýza evropské legislativy a politiky
podpora demokracie v zemích s nedemokratickou minulostí

Revue Politika

exkluzivní pravicový měsíčník pro politiku, společnost a kulturu vycházející nepřetržitě již devatenáctým rokem
podává neotřelý, fundovaný a realistický pohled na dění u nás i v zahraničí
nabízí komentáře, analýzy a eseje nejlepších českých autorů (politologů, historiků, sociologů, ekonomů, právníků a publicistů) a nejzajímavější překlady z prestižních zahraničních časopisů
pravidelně informuje o knižních novinkách týkajících se politiky a všeho, co s ní souvisí
UKÁZKOVÉ ČÍSLO ZDARMA!

Konference, semináře a přednášky

IPK pořádá – samostatně či v součinnosti s některou z akademických nebo neziskových institucí a nadací – odborné konference, semináře či přednášky. Našimi nejčastějšími partnery jsou Filozofická fakulta, Fakulta sociálních studií a Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity a Ústav pro soudobé dějiny AV ČR.

Analytická činnost

IPK má vytvořenu síť kontaktů na kvalitní a erudované právníky, politology, ekonomy a další odborníky, která umožňuje zajistit vypracování odborných analýz a návrhů zákonů téměř na jakékoli téma
IPK zprostředkovává vazbu mezi politickou reprezentací a akademickým prostředím
od roku 2002 IPK příležitostně vypracovává odborné analýzy pro Ministerstvo zahraničních věcí ČR a Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR a návrhy zákonů pro Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR

Analýza a monitoring EU

V roce 2004 v rámci IPK vzniklo z iniciativy poslance Evropského parlamentu Hynka Fajmona (EPP-ED/ODS) oddělení pro analýzu evropské legislativy a politiky, jehož posláním je:
zajišťování pravidelného měsíčního monitoringu evropské legislativy
provádění analýz vybraných legislativních problémů
pravidelné zprostředkovávání výsledků práce prostřednictvím médií

Spolupráce s EPP-ED

Od roku 2003 IPK spolupracuje s poslaneckou frakcí EPP-ED v Evropském parlamentu. V rámci této spolupráce:

organizuje konference na nejruznější společensko-politická témata (např. perspektivy EU, cesta České republiky do EU)
vydává odborné publikace (např. sborník *Cesta České republiky do Evropské unie*)
zajišťuje vydávání informačních brožur seznamujících širokou veřejnost s problematikou EU (např. *Co byste měli vědět o Evropském parlamentu, Evropská unie a vaše město/obec, Čeští zemědělci a Společná zemědělská politika Evropské unie*)
vydává přílohy časopisu *Revue Politika* (např. *EPP-ED a evropská politika, EPP-ED a evropská ústava, EPP-ED po rozšíření EU, EPP-ED a liberalizace světového obchodu, EU a její východní sousedé*)

Součástí *Revue Politika* je i rubrika Evropské stránky, kde jsou prezentovány komentáře, analýzy a překlady zahraničních článků týkající se problémů projektu evropské integrace.

Podpora procesů demokratizace

IPK realizuje zahraniční projekty, v jejichž rámci se snaží podporovat procesy demokratizace v zemích, které mají aktuální zkušenost s nedemokratickým režimem. Pro tyto projekty hledá finanční podporu jak u zahraničních, tak i u domácích organizací a institucí.

v letech 2004–2005 se uskutečnil projekt „Democratic Institution Building Process in Transition – Lessons from the Czech Republic“ zaměřený na podporu demokratizačních procesů v Iráku

v roce 2006 proběhl projekt „Jak končí starý režim a začíná nový; čeho se vyvarovat a co podpořit?“ zaměřený na podporu demokratizace na Ukrajině

Personální složení IPK

František Mikš	ředitel
PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	odborný pracovník
Mgr. Kateřina Hloušková, Ph.D.	odborný pracovník
PhDr. Pavel Pšeja, Ph.D.	odborný pracovník
Mgr. Petra Kuchyňková	analytik
Mgr. Ondřej Krutílek	analytik
Bc. Iveta Frízlová	analytik-asistent

Kontakt

Institut pro politiku a kulturu (IPK)
Centra pro studium demokracie a kultury (CDK)
Venhudova 17, 614 00 Brno, Česká republika
ipk@cdk.cz, tel.: 545 213 862, mobil: 775 570 805
www.cdk.cz/ipk

PROFILY AUTORŮ

Mgr. Petra Kuchyňková

V CDK působí jako analytička evropské legislativy od září 2004. Vystudovala obor mezinárodní vztahy a evropská studia na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity, kde v současnosti postgraduálně studuje obor politologie se zaměřením na mezinárodní vztahy a působí jako asistentka na Katedře mezinárodních vztahů a evropských studií. V rámci své odborné činnosti se věnuje především aktuálnímu dění v Evropské unii, společné zemědělské politice Evropské unie a východní dimenzi vnější politiky Evropské unie. K oblastem jejího odborného zájmu náleží též otázky současné ruské zahraniční politiky se zaměřením na rozvoj vztahu Rusko – Evropská unie.

Mgr. Ondřej Krutílek

V CDK působí jako analytik evropské legislativy a redaktor od září 2004. Od ledna 2005 výkonný redaktor *Revue Politika*. Vystudoval magisterský program mezinárodní vztahy a evropská studia a bakalářský program politologie na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity, kde v současnosti postgraduálně studuje politologii se zaměřením na evropská studia. Autor řady odborných textů. Pravidelně publikuje v tištěných médiích.

Bc. Iveta Frízlová

V CDK působí jako analytik-asistent. Vystudovala bakalářský program anglický jazyk a literatura na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Na Fakultě sociálních studií MU v současnosti studuje bakalářský program politologie a mezinárodní vztahy a navazující magisterský program evropská studia.

Navštivte
internetové stránky
www.hynekfajmon.cz

HYNEKFAJMON

POSLANEC EVROPSKÉHO PARLAMENTU ZA ODS

OBSAH

Editorial	6	II. Aktuální problémy	22
Executive summary	7	2.1 Budoucnost EU	22
I. Projednávaná legislativa (vybrané oblasti)	14	Ratifikace Lisabonské smlouvy	22
1.1 Evropský parlament	14	2.2 Financování EU	23
Nařízení o schvalování typu motorových vozidel a motorů s ohledem na emise z těžkých nákladních vozidel (Euro VI)	14	Rozpočet 2009	23
Telekomunikační balík	14	2.3 Justice a vnitro	24
Návrh nařízení stanovujícího emisní standarty u nových osobních automobilů	15	Soudní spolupráce v trestních věcech; azylová a imigrační politika EU	24
Směrnice usnadňující přeshraniční vymáhání, pokud jde o bezpečnost na silnicích	15	2.4 Lobbying v EU: Registr zájmových skupin	24
Revize směrnice o úpravě pracovní doby v silniční dopravě	16	2.5 Rozšiřování EU	25
Směrnice o podpoře energie z obnovitelných zdrojů	16	Turecko	25
1.2 Komise	17	2.6 Vnější vztahy EU	25
Revize norem týkajících se povinnosti udržovat minimální zásoby ropy	17	Summit EU a Unie pro Středomoří	25
Vysoké ceny mezinárodního roamingu	17	Summit EU – Ukrajina	26
Akční plán pro udržitelnou spotřebu a produkci a udržitelnou průmyslovou politiku	18	Rusko-gruzínský konflikt	26
Zvýšení minimální sazby spotřební daně na tabák	19	2.7 Zemědělství	28
Revize směrnice o zřízení evropské rady zaměstnanců	19	Reforma SZP	28
1.3 Rada	20	III. Přehled klíčových hlasování EP a hlasování skupiny ODS v EP	30
Revize směrnice o výběru poplatků za užívání pozemních komunikací těžkými nákladními vozidly	20	Plenární zasedání ve dnech 1.–4. září 2008	30
		IV. Slovníček	31
		V. Schémata rozhodovacích procedur	33
		Schéma konzultační procedury	33
		Schéma procedury spolupráce	34
		Schéma spolurozhodovací procedury	35
		Schéma rozpočtové procedury	36

EDITORIAL

Vážení čtenáři,

letošní prázdniny byly v porovnání s jinými poněkud odlišné – alespoň pokud jde o dění v institucích Evropské unie: jejich chod se v důsledku krize v Gruzii fakticky nezastavil. Svou roli nicméně nesehrála jen tato událost, ale i fakt, že před blížícími se volbami do Evropského parlamentu v červnu příštího roku se Komise snaží prezentovat celou řadu návrhů, o nichž je přesvědčena, že ve svém důsledku zvýší „atraktivitu“ evropské integrace alespoň na takovou úroveň, že se volby setkají s minimálně takovou účastí jako v roce 2004. Do ranku takových iniciativ patří například tendence zavést cenovou regulaci SMS a dat v režimu roamingu v rámci celé EU-27. Podobně jsou však reflektovány i záměry z oblasti ochrany životního prostředí – a nejde jen o známý tzv. klimaticko-energetický balík, jenž má přece jen poněkud „technicistní“ charakter. Stačí vzpomenout např. na návrh revidující stávající úpravu mýtného pro kamiony nebo v červenci zveřejněný akční plán pro udržitelnou spotřebu a produkci.

Dění v institucích EU během letní přestávky do značné míry předjímalo otázky, které budou bezesporu tvořit „horká témata“ nadcházejícího podzimu. V oblasti společné zemědělské politiky se jedná o další osudu střednědobé reformy, která zasahuje oblast přímých plateb, kvót na mléko, rozvoje venkova atd. V oblasti justice a vnitra (prostor svobody, bezpečnosti a práva) nadále budou hrát důležitou roli témata společné azylové a imigrační politiky a posilování justiční spolupráce. Pokračuje proces ratifikace Lisabonské smlouvy, irská otázka přitom zůstává otevřená. Rada i Evropský parlament se zabývají rozpočtem na rok 2009.

V důsledku rusko-gruzínského konfliktu vzrostl v posledních dvou měsících význam některých otázek týkajících se společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Dění na východě poněkud zastínilo první summit Unie pro Středomoří, konaný v červenci, ještě před letní přestávkou. Události v postsovětském prostoru si vynutily svolání mimořádného summitu Evropské rady, ovlivnily i pravidelný summit EU a Ukrajiny, zaměřený na přípravu nové smlouvy vymezující rámec vzájemných vztahů, a dotkly se i některých otázek budoucího rozšiřování EU.

Autoři

EXECUTIVE SUMMARY

I. PROJEDNÁVANÁ LEGISLATIVA (VYBRANÉ OBLASTI)

1.1 Evropský parlament

Nařízení o schvalování typu motorových vozidel a motorů s ohledem na emise z těžkých nákladních vozidel (Euro VI)

- Výbor Evropského parlamentu pro životní prostředí 15. července přijal poměrem 51:0:1 Grooteho zprávu týkající se tzv. standardu Euro VI.

Legislativní pozadí a obsah návrhu

- Výbor se postavil za to, aby nový standard, upravující mj. požadavky na emise NO_x či mikročástic, začal platit už od 1. ledna 2014, o tři měsíce dříve, než požadovala Komise.

Další vývoj

- V následujícím období (v průběhu října) se bude návrhem zabývat Rada a poté i plénum Evropského parlamentu.

Telekomunikační balík

- Plénum Evropského parlamentu se na svém prvním zářijovém zasedání zabývalo dlouhodobě kontroverzním telekomunikačním balíkem.

Poslední vývoj a sporné body

- První zářijové plénum oproti stávajícímu stavu nepřineslo prakticky nic nového, pouze shrnutí dosavadních negociací a „diplomatických“ požadavků, o jejichž realizaci zpravidla nebyli přesvědčeni ani ti, již je vyslovovali (zpravodajové jednotlivých návrhů) – snad jen s výjimkou Komise, která při dané příležitosti zveřejnila dvě tiskové zprávy mající za cíl upozornit na nezbytnost přijetí telekomunikačního balíku – v obavě, že její návrhy budou Evropským parlamentem (a především později Radou) výrazně změněny v neprospěch „evropského“ řešení.
- Jedním z nejspornějších bodů je realizace a pravomoci úřadu BERT (Body of European Regulators in Telecoms).

Další vývoj

- Evropský parlament by se měl telekomunikačním balíkem zabývat znovu na plénu ve dnech 22.–25. září. Po završení svého prvního čtení (k němuž by zde mělo dojít) budou návrhy předány Radě.

Návrh nařízení stanovujícího emisní standardy u nových osobních automobilů

- Výbor Evropského parlamentu pro průmysl (ITRE) 1. září poměrem 31:19 schválil Langenovu zprávu týkající se emisních standardů u nových osobních automobilů (KOM(2007)856).

Obsah návrhu a sporné body

- Langenova zpráva se od původního návrhu Komise odchýlila hned v několika ohledech. Předpokládá sice stanovení dlouhodobého cíle 95 g CO₂/km v roce 2020, ovšem do té doby předpokládá rozvolnění pravidel, ať již jde o rok zavedení celého systému (plně v roce 2015, ne 2012) nebo o pokuty, které by měly automobilky platit za nedodržení stanovených požadavků.

Další vývoj

- Výbor pro životní prostředí se daným návrhem zabýval 9. září (hlasovat se bude 25. září), plénum Evropského parlamentu se návrhu ujme 22. října a Rada pak nejdříve v prosinci.

Směrnice usnadňující přeshraniční vymáhání, pokud jde o bezpečnost na silnicích

- Výbor Evropského parlamentu pro dopravu 9. září poměrem 49:0:1 přijal zprávu Ayala Senderové týkající se návrhu směrnice, jež by měla usnadnit přeshraniční vymáhání dopravních přestupků, resp. meritorně rozšířit rámcové rozhodnutí 2005/214.

Obsah návrhu

- Výbor podpořil vytvoření elektronického systému poskytování informací o vozidle a řidiči mezi jednotlivými členskými státy tak, aby bylo možné požadavek na zaplacení pokuty doručit držitelu vozidla a vymoci jej na něm. Za tím účelem by měl v každé členské zemi existovat úřad, jenž by byl za danou agendu odpovědný.

- Výbor se rovněž postavil za vypracování zprávy, jíž by po dvou letech, co se směrnice bude uplatňovat, měla předložit Komise, a to včetně potenciálního meritorního rozšíření dané normy i na další přestupky.

Další vývoj

- Plénum Evropského parlamentu se bude návrhem zabývat nejspíš ve dnech 22.–25. září, Rada pak 9. října.

Revize směrnice o úpravě pracovní doby v silniční dopravě

- Výbor EP pro zaměstnanost a sociální věci přijal 10. září poměrem 29:16:1 rezoluci z vlastního podnětu, aby do rámce směrnice 2002/15 (týkající se úpravy pracovní doby osob vykonávajících mobilní činnosti v silniční dopravě) byly zahrnuty i osoby samostatně výdělečně činné.

Obsah rezoluce

- Zpravodaj textu, socialista Alejandro Cercas, argumentoval tím, že v současnosti se, pokud jde o požadavky na pracovní dobu, uplatňují dvojí pravidla podle toho, zda je (především) řidič zaměstnancem, nebo OSVČ – s tím, že OSVČ disponují volnějším režimem, a tudíž jejich služeb využívají i dopravní firmy, ač by měly dané osoby „správně“ zaměstnat.

Další vývoj

- Směrnice 2002/15 sice předpokládá, že k dané změně (zahrnutí OSVČ do jejího rámce) dojde v březnu 2009, ovšem pouze tehdy, pokud Komise předtím předloží příslušný legislativní návrh. To se ovšem zatím nestalo.

Směrnice o podpoře energie z obnovitelných zdrojů

Turmesova zpráva

- Zasedání Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE) 11. září přineslo přijetí Turmesovy zprávy, pojmenované podle zpravodaje přiděleného tomuto návrhu směrnice, jež je součástí klimaticko-energetického balíčku, Clauda Turmese (Francie, Zelení/EFA).

Turmesova zpráva versus původní návrh Komise

- Turmesova zpráva zapracovala některé důležité pozměňovací návrhy týkající se především stanoveného povinného cíle zvýšení podílu biopaliv na výrobě a spotřebě energetických zdrojů v dopravě. Poslanci předložili k návrhu Turmesovy zprávy celkem 1800 pozměňovacích návrhů, přičemž se nakonec shodli na 35 kompromisních pozměňovacích návrzích.

Klíčové změny Turmesovy zprávy

- Turmesova zpráva snižuje stanovený podíl energie vyrobené z obnovitelných zdrojů na výrobě a spotřebě energie v dopravě. Na druhé straně ale požaduje zavedení finančních sankcí za nedodržení stanovených limitů, a to jak střednědobých cílů, tak cíle do roku 2020. Tento mechanismus přímých sankcí proti členským státům má zavést Komise. K modifikacím dochází také stran navrhovaného schématu obchodování s plněním limitů na dosažení cílů týkajících se energie z obnovitelných zdrojů pomocí certifikátů zelené energie. Zpráva jej nahrazuje podporou společných přeshraničních projektů na výrobu energie z obnovitelných zdrojů.
- Turmesova zpráva upravuje také dovoz energie z obnovitelných zdrojů z třetích zemí, který by umožnil příslušnému státu a EU jako celku splnit stanovené limity, aniž by bylo nutné veškerou tuto energii vyrobit na jejich území. Členské státy jsou vyzývány, aby při budování infrastruktury, konstrukčních pracích u veřejných zakázek apod. braly v úvahu, že využívání energie z obnovitelných zdrojů je považováno za prvořadý cíl.

Očekávaný legislativní vývoj

- Zahájení rozhovorů mezi předkladatelem zprávy Claudem Turmesem a zástupci francouzského předsednictví se očekává již koncem září, zařazení Turmesovy zprávy na pořad jednání pléna bude záviset i na tom, do jaké míry bude Rada schopna dospět k politické shodě pod jejím vlivem.

1.2 Komise

Revize norem týkajících se povinnosti udržovat minimální zásoby ropy

- 17. června byla uzavřena veřejná konzultace týkající se mechanismu zajišťování ropných rezerv, zejm. pak potenciální revize směrnice, kterou se členským státům ukládá povinnost udržovat minimální zásoby ropy (2006/67; viz monitoring duben/květen 2008). V průběhu konzultace se ukázalo, že zainteresovaní aktéři s návrhem, jež Komise se samotnou konzultací fakticky prezentovala, spíše nesouhlasí.

Sporné body

- Nejenže existují obavy z posílení ropných společností (na úkor členských států) při přeshraničních transakcích s ropou, ale rovněž nepanuje jednotný názor na sjednocení parametrů požadovaných, pokud jde o ropné rezervy, EU s parametry Mezinárodní agentury pro energii

(mj. kratší uzávěrky vážící se k informování o stavu ropných rezerv v jednotlivých členských státech).

Další vývoj

- V následujícím období se předpokládá, že Komise předloží konkrétní legislativní návrh. Nakolik ovšem zohlední připomínky jednotlivých členských států, není v tuto chvíli jasné.

Vysoké ceny mezinárodního roamingu

- Z Komise po ukončení veřejné konzultace týkající se fungování nařízení 717/2007 o roamingu ve veřejných mobilních telefonních sítích od 2. července začaly unikat zprávy, že cenové stropy v režimu roamingu budou stanoveny nejen pro hlasové služby, ale i pro SMS a data.

Obsah návrhu

- Odpovědná komisařka Viviane Redingová, za podpory Skupiny evropských regulátorů (ERG), jež v průběhu prázdnin za posílení stávající regulace postavila, se vyslovila v tom smyslu, že koncová cena za odeslání jedné SMS ze zahraničí (v rámci EU) by neměla překročit 0,11 € (v současnosti stojí v průměru 0,29 €).
- Nová norma by měla uvedená opatření sladit se stávající regulací hlasových služeb a obě zachovat minimálně do roku 2013 (v současnosti platí rok 2010).

Reakce aktérů

- Záměr Komise doposud jednoznačně přivítali malí a/nebo noví operátoři mající tradičně problémy s prosazením na trhu.

Další vývoj

- Komise podle dobře informovaných zdrojů předloží příslušný legislativní návrh v průběhu října. Poté o něm budeme zevrubně informovat.

Akční plán pro udržitelnou spotřebu a produkci a udržitelnou průmyslovou politiku

- Komise 16. července pod hlavičkou akčního plánu pro udržitelnou spotřebu a produkci a udržitelnou průmyslovou politiku zveřejnila čtyři nejdůležitější iniciativy (včetně legislativních) mající – obecně řečeno – napomoci jednoznačnému odlišení energeticky účinné produkce od produkce jiné.

Obsah akčního plánu a sporné body

- První z iniciativ je revize tzv. směrnice o ekodesignu (2005/32), jež v současnosti zahrnuje celou řadu v domácnosti běžně používaných spotřebičů (a zajišťuje, aby si spotřebitel mohl požadovaný výrobek vybrat i na základě jeho spotřeby energie), ovšem do jejího rámce nespa-

dají ta zařízení, která spotřebovávají (z povahy věci) nejvíce energie, byť třeba nepřímou (typicky úsporné vodovodní kohoutky a sprchy či vhodně designovaná okna).

- Další iniciativou je rozšíření stávajícího, dosud dobrovolného systému ekoznačení, jenž byl vytvořen v roce 1992 (nařízení 880/92).
- Do roku 2015 by tento systém měl být rozšířen na 40–50 produktů; zahrnuty by měly být zejména potraviny.
- Pokud jde o zadávání veřejných zakázek, měl by vzniknout jednotný „zelený“ standard (Green Public Procurement), jenž by nahradil stávající systémy (zpravidla již existující) v jednotlivých členských státech. Tento požadavek je součástí sdělení Komise (nepředpokládá tedy – alespoň prozatím – vytvoření závazného právního rámce).
- Konečně poslední iniciativou by mělo být rozšíření stávajícího systému ekomanagementu a auditu (EMAS), jenž na bázi dobrovolnosti funguje již od roku 1995 (nyní na základě nařízení 761/2001) a jehož prostřednictvím lze zhodnotit, zda a jakým způsobem konkrétní podnik či instituce dodržuje stanovené ekologické standardy (ISO 14001).

Další vývoj

- V následujícím období se očekává zahájení projednávání jednotlivých legislativních návrhů s tím, že podle Komise by měly být negociace završeny do konce prvního kvartálu roku 2009. Otázkou ovšem je, jak je přijmou především členské státy a dotčené subjekty (firmy).

Zvýšení minimální sazby spotřební daně na tabák

- Komise 16. července zveřejnila svůj návrh na revizi stávající norem upravujících problematiku minimální spotřební daně na tabák (směrnice 92/79 a 92/80).

Obsah návrhu a sporné body

- Minimální sazby spotřební daně by se měly postupně zvýšit do roku 2014. Současně by mělo dojít i k reklasifikaci stávajících tabákových výrobků (mj. řezaného tabáku či doutníků) tak, aby nebylo možné na některé stejně škodlivé produkty uplatňovat nižší sazbu daně (jak se tomu děje kupř. právě v případě řezaného tabáku).

Další vývoj

- ČR by se neměla nová norma nijak výrazně dotknout, protože její spotřební daň na cigarety již nyní dosahuje parametrů, které nová norma předjímá.
- Daný návrh musí být schválen všemi členskými státy jednomyslně.

Revize směrnice o zřízení evropské rady zaměstnanců

- Sociální partneři (BusinessEurope, ETUC a UEAPME) 4. září oznámili, že našli rámcovou shodu na revizi směrnice o zřízení evropské rady zaměstnanců (94/45), která garantuje informování zaměstnanců o řízení podniků s více než 1000 pracovníky (a minimem 150 zaměstnanců pracujících alespoň ve dvou členských zemích).

Legislativní pozadí

- Daný návrh se po proběhnuvší konzultaci stal součástí tzv. sociálního balíku, jež Komise představila 2. července (podrobněji viz monitoring červen/červenec 2008).

Poslední vývoj

- Podle uvedených organizací by měly ve stávajícím návrhu být mj. upřesněny definice toho, co bude potenciální směrnice považovat za „informace“ a za „konzultace“ (článek 2), kteří sociální partneři budou moci do konzultačních procesů vstupovat (článek 5) a za jakých podmínek (článek 12).

Další vývoj

- V danou chvíli se očekává projednání návrhu Evropským parlamentem a Radou, jejichž pozice nelze předvídat (s výjimkou některých zemí – Velká Británie, Polsko, Švédsko či ČR –, které v textu nevidí žádnou přidanou hodnotu).
- Evropský parlament oznámil, že se celým sociálním balíkem bude meritorně poprvé zabývat na plenárním zasedání ve dnech 22.–25. září.

1.3 Rada

Revize směrnice o výběru poplatků za užívání pozemních komunikací těžkými nákladními vozidly

- O nové podobě tzv. euromýta (KOM(2008)436) se začalo jednat bezprostředně po ukončení letních prázdnin. Ministři dopravy ji na neformálním zasedání Rady ve dnech 1.–2. září podmienečně podpořili.

Legislativní pozadí

- Formálně by mělo dojít k revizi směrnice 1999/62, a to tím způsobem, že od roku 2012 by se měly pozměnit možnosti, které náklady do výpočtu mýtného (pro vozidla nad 3,5 tuny) zahrnout.

Poslední vývoj

- Ministři návrh přivítali, ovšem s tím, že o podobě (a množství) uznatelných nákladů hodlají ještě jednat, stejně jako o tom, zda a kolik finančních prostředků z těch, které se na základě

nově definovaného mýtného vyberou, by měly členské státy využít na investice do „zelenější“ infrastruktury.

Sporné body

- Neformální zasedání Rady tak fakticky nepřineslo žádný překvapivý závěr. Svou roli sehrál i fakt, že jednotlivé členské státy jsou, pokud jde o pohled na euromýto, rozděleny už z povahy věci.

Další vývoj

- Evropský parlament vydal signál, že hodlá příslušnou zprávu k návrhu připravit do listopadu s tím, že hlasovat by se o ní mělo nejpozději v prosinci v rámci výboru a v březnu 2009 v plénu.

II. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY

2.1 Budoucnost EU

Ratifikace Lisabonské smlouvy

- Jednání o Lisabonské smlouvě nabírají po letní přestávce opět na intenzitě. Lisabonskou smlouvu již schválilo 25 států. Španělská horní komora parlamentu smlouvu schválila 15. července a nyní čeká jen na formální podpis krále. Zatím posledním státem, který smlouvu ratifikoval, byla Itálie, jejíž obě komory Parlamentu tak učinily 31. července.
- Švédsko a Česká republika tak zůstávají posledními členy, kteří budou o smlouvě ještě rozhodovat. Ratifikační proces ve Švédsku začal na počátku července a parlament potvrdil, že smlouvu schválí na podzim.
- Otázkou stále zůstává, jak bude ratifikace probíhat v Irsku, které smlouvu v červnovém referendu odmítlo. Specifickou situaci zažívá také Finsko.

Irsko

- Možnost konání druhého irského referenda je značně nejistá.
- Irská opozice považuje diskuzi o druhém referendu za zbytečnou, jelikož je přesvědčena o stejném výsledku. Irská vláda se k otázce referenda prozatím nechce vyjadřovat, neboť stále analyzuje důvody, proč byla Lisabonská smlouva občany zamítnuta.
- Na nadcházejícím říjnovém summitu EU by Irsko mělo navrhnout možná řešení současné situace v Unii. Podle slov ministra zahraničí Micheála Martina toho nebude schopno.
- Martin zmínil také kontroverzní možnost vlády ratifikovat části smlouvy parlamentem a zbylé redefinované otázky předat voličům k referendu.

Tuto možnost je ale nutné právně prověřit a je velmi pravděpodobné, že by k voličům vyslala negativní signál.

- Další možnost řešení ratifikace smlouvy je vyjednat pro Irsko opt-out ze společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU.

2.2 Financování EU

Rozpočet 2009

- Ještě před zahájením letní přestávky v červenci 2008 započala debata mezi Evropským parlamentem a Radou o podobě rozpočtu na rok 2009. Odstartovalo ji zveřejnění pozice Rady k předběžnému návrhu rozpočtu Komise. Rada tradičně navrhuje nižší výdaje, než jaké se objevují v předběžném návrhu Komise, protože reprezentuje členské státy, které jsou příspěvateli rozpočtu Společenství.

Redukce výdajů ze strany Rady

- Rada v prvním čtení navrhuje krácení ve všech oblastech s výjimkou Nadpisu 4 (EU jako globální hráč), který se týká vnější politiky EU.
- Signifikantní je navrhované krácení v Nadpisu 2, který většinou zahrnuje výdaje na společnou zemědělskou politiku, včetně rozvoje venkova a ochrany přírodních zdrojů.

2.3 Justice a vnitro

Soudní spolupráce v trestních věcech; azylová a imigrační politika EU

- Evropský parlament na svém plenárním zasedání 2. září přijal tři zprávy týkající se posílení justiční spolupráce v trestních věcech.
- Jedná se o otázky vzájemného uznávání rozsudků doručených v nepřítomnosti obviněného a posílení institucí majících zajišťovat vzájemnou spolupráci soudních orgánů členských zemí, Eurojustu a Evropské sítě pro justiční spolupráci (European Judicial Network; EJM), a to především z hlediska posílení informační výměny mezi členskými státy a Eurojust a spolupráce mezi Eurojust a třetími státy.

Budoucnost společné azylové a imigrační politiky

- Oblast soudní spolupráce v trestních věcech však nepředstavuje jedinou součást politiky týkající se prostoru svobody, bezpečnosti a práva, která prodělává v tomto období vývoj. Francouzské předsednictví již na svém počátku deklarovalo, že jedním z jeho prvořadých cílů v této oblasti

bude zejména řešení otázky společné azylové a imigrační politiky EU.

- Předsednická země se dále zasazuje např. o zřízení koordinační kanceláře pro společnou azylovou politiku, která má napomáhat sblížení rozdílných systémů jednotlivých členských států.

2.4 Lobbying v EU: Registr zájmových skupin

- Jak jsme v minulých monitorinzích informovali, EP schválil nepovinný registr zájmových skupin, jež Komise otevřela na internetu v červnu.
- V Unii funguje 15–20 000 lobbyistů a prozatím se zaregistrovalo 303 zájmových organizací, z nich většinu tvoří obchodních organizace (126) a NGOs (56).
- EPACA, asociace sdružující zájmové skupiny v EU, svým členům doporučila se do konce měsíce registrovat.
- Alter-EU, organizace sdružující nevládní organizace, poukazuje na nejednoznačnost a netransparentnost registru, neboť porovnávala údaje velkých organizací a jejich výdaje na lobbying, které uvedly.

2.5 Rozšiřování EU

Turecko

- Otázka sjednocení Kypru, která je mj. bariérou v jednáních Turecka o členství v EU, se vyvíjí optimisticky.
- Podle leadera turecké části Kypru Mehmet Ali Talata začala jednání o sjednocení 11. září a k nějakému řešení by mohlo dojít v červnu příštího roku nebo ještě před volbami do EP.
- Někteří komentátoři označili rusko-gruzinskou krizi za vhodnou příležitost právě pro Turecko, které by mohlo nabídnout zaručení vnějších hranic v regionu, stejně jako energetickou bezpečnost a diverzifikaci zdrojů pro EU a ovlivňování vztahů s Ruskem a např. Íránem.
- Evropská Komise představí další hodnotící zprávu tureckého přistupování na podzim 2008.

2.6 Vnější vztahy EU

Summit EU a Unie pro Středomoří

- Představitelé EU a 12 středomořských zemí, které jsou členy tzv. Barcelonského procesu, se

sešli v Paříži 13. července, aby oficiálně spustili projekt tzv. Středomořské unie, jejímž hlavním iniciátorem byla před více než rokem Francie.

- Summitu se účastnily také 4 státy sousedící se zúčastněnými středomořskými zeměmi a také představitelé největších mezinárodních a regionálních organizací. Předsedaly mu společně Francie a Egypt.
- Projekt přizval ke spolupráci mj. také Arabskou ligu a státy Balkánu.
- Středomořská unie by měla reagovat a spolupracovat v oblastech, jakými jsou energetická a potravinová bezpečnost, udržitelný rozvoj, klimatické změny, vzdělávání, zemědělství aj. Otázky vodní politiky si je Společenství také vědomo. Bude se jí zabývat EÚ-Středomořská ministerská konference v říjnu v Jordánsku.
- Summit pojmenoval šest priorit, které si tento projekt stanovil: tzv. depoluitizaci Středozemního moře, vytvoření silničních i mořských dálnic, sítě civilní obrany, plán na podporu solární energie v jižních zemích, založení Euromed University a program na podporu malých a středních podniků.

Summit EU – Ukrajina

- 9. září se v Avianu uskutečnil summit EU a Ukrajiny.

Politické pozadí

- Nová podoba Smlouvy o přátelství a spolupráci (PCA), jejíž desetiletá platnost letos končí, měla být hlavním tématem summitu, události v Gruzii však obsah jednání ovlivnily.

Ukrajinská očekávání

- Ukrajina dávala najevo (v tomto smyslu se vyjádřil i její hlavní vyjednávač s EU o podobě nové smlouvy, náměstek ministra zahraničí Konstantin Jelisjejev), že očekává vstřícnější signál ze strany EU, a to i pod vlivem ruského postupu v Gruzii.

Výsledek summitu

- EU ujistila Ukrajinu, že jejím cílem je podpořit maximálně její přiblížení k západu a jeho integračním strukturám, příslib členství však opět nevyslovila, mimo jiné i s poukazem na stále nestabilní a nejistou vnitropolitickou situaci, který již v předvečer summitu vyslovil zástupce předsednické země, francouzský ministr zahraničí Kouchner.
- Do roku 2009 by měla být mezi EU a Ukrajinou uzavřena komplexní asociační dohoda, která by se měla týkat jejího přičlenění k zóně volného obchodu a měla by zahrnovat i další úpravy týkající se rozvolnění vízového režimu.

Rusko-gruzínský konflikt

- Vyhrocení dlouhodobě napjatých vztahů Ruska a Gruzie, které v srpnu vyústilo v intervenci ruských vojsk a obsazení separatistické oblasti Jižní Osetie, představovalo nejdůležitější krizovou událost letošního léta také z hlediska vnějších vztahů EU.
- Z pozice předsednické země francouzský prezident Sarkozy nabídl oběma stranám plán na ukončení bojů a uzavření příměří, pokusil se o jeho zprostředkování kyvadlovou diplomacií mezi Gruzii i Ruskem prostřednictvím své vlastní osoby a svého ministra zahraničí Bernarda Kouchnera a na 1. září svolal mimořádný summit Evropské rady věnovaný právě této otázce.

Konkrétní kroky: EU mise do Gruzie

- Plánováno je vyslání dvoufázové průzkumné a monitorovací mise EU v rámci evropské bezpečnostní a obranné politiky.

Výsledky mimořádného summitu Evropské rady

- Rusko bylo vyzváno k úplnému stažení vojenských jednotek z území Gruzie, důslednému dodržování dohody o příměří a gruzínské straně byla vyjádřena deklaratorní podpora. Summit projevil také znepokojení nad jednostranným uznáním nezávislosti obou separatistických oblastí z ruské strany, zároveň ale potvrdil další zájem na pokračování těsných vztahů s Ruskem. Ve vztahu k neklidné oblasti jižního Kavkazu Evropská rada konstatovala důležitost regionální spolupráce v podobě Černomořské synergie a chystaného projektu „Východního partnerství“.

Rusko-gruzínská otázka v EP

- Rusko-gruzínský konflikt tvořil také jedno z hlavních témat plenárního zasedání Evropského parlamentu konaného ve dnech 1.–4. září v Bruselu. Výsledkem bylo přijetí rezoluce 3. září, která do značné míry korespondovala se závěry summitu Evropské rady.

2.7 Zemědělství

Reforma SZP

- Kontrola stavu reformy společné zemědělské politiky představovala jedno z hlavních témat posledních zasedání konaných před letní přestávkou jednak v rámci zodpovědného Výboru EP pro zemědělství a rozvoj venkova, jednak v rámci Rady ministrů zemědělství. Na zasedání Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova ve dnech 14.–15. července 2008 zpravodaj Luis

Manuel Capoulas Santos prezentoval zprávy ke všem čtyřem návrhům v rámci „health check“.

Obsah zpráv Capoulase Santose

- První ze série zpráv Capoulase Santose ke kontrole stavu reformy SZP navrhuje některé změny týkající se degresivního snižování přímých plateb v rámci povinné modulace (odlišení), s nímž počítá návrh Komise (menší míru povinného odlišení, než u návrhu Komise, a maximální zachování částek takto „ušetřených“ na přímých platbách v rámci příslušného členského státu).
- Druhá ze zpráv navrhuje změny týkající se především návrhů Komise v oblasti řízení rizik a krizových řízení, intervenčních mechanismů (především u pšenice obecné, vepřového masa a mléka, pozměňovací návrhy se týkají především přehodnocení Komisí navrhovaného zavedení nabídkového řízení), soukromého skladování, vývozních subvencí pro obiloviny a zrušení produkčních kvót na mléko.
- Třetí zpráva Capoulase Santose souhlasí se začleněním nových výzev do programů rozvoje venkova (boj s klimatickými změnami, podpora obnovitelných zdrojů energie, vodohospodářství

a zachování biologické rozmanitosti) a s jejich revizí v tomto směru ze strany jednotlivých členských zemí.

- Čtvrtý návrh zprávy Capoulase Santose obsahuje jedinou změnu, která vzhledem k nízké energetické a ekologické využitelnosti vyzývá k ukončení podpory produkce biopaliv první generace a jejímu přesunutí ve prospěch rozvoje inovativních a trvanlivějších technik nahrazování fosilních paliv, včetně biopaliv druhé generace.

Health Check na jednání Rady

- Klíčovým činitelem legislativního procesu je vzhledem ke konzultační proceduře Rada, která vedla o kontrole stavu SZP politické jednání na svém posledním zasedání před letní přestávkou 15. července 2008.
- Zástupci francouzského předsednictví již deklarovali také snahu otevřít ještě před dokončením legislativního procesu, který se týká „zdravotní prohlídky“ SZP, debatu o budoucnosti evropského zemědělství po roce 2013. Toto téma by chtěla Francie vznést už na následujícím jednání Rady ministrů zemědělství, které se uskuteční 21.–23. září.

I. PROJEDNÁVANÁ LEGISLATIVA (VYBRANÉ OBLASTI)

1.1 EVROPSKÝ PARLAMENT

Nařízení o schvalování typu motorových vozidel a motorů s ohledem na emise z těžkých nákladních vozidel (Euro VI)

Výbor Evropského parlamentu pro životní prostředí 15. července přijal poměrem 51:0:1 Grooteho zprávu týkající se tzv. standardu Euro VI.

Legislativní pozadí a obsah návrhu

Obecně řečeno, výbor podpořil přísnění požadavků, jež Komise specifikovala ve svém návrhu KOM(2007)851.

Daný návrh představuje věcné rozšíření v současnosti platných emisních standardů Euro IV (od listopadu 2006) a Euro V (od října 2008), jež se týkají všech vozidel nad 2610 kg (dodávky, kamiony, autobusy).

Výbor se postavil za to, aby nový standard, upravující mj. požadavky na emise NO_x či mikročástic, začal platit už od 1. ledna 2014, o tři měsíce dříve, než požadovala Komise.

Rovněž podpořil přísnější požadavky na emise mikročástic (10mg/kWh – snížení o 2/3 oproti Euro V), s výjimkou NO_x, na něž by se měla podle poslanců vztahovat méně přísná pravidla (namísto 400mg/kWh 500mg/kWh – v opačném případě by požadované snížení emisí NO_x oproti Euro V dosáhlo v současnosti nepřijatelných 80%).

Další vývoj

V následujícím období (v průběhu října) se bude návrhem zabývat Rada a poté i plénum Evropského parlamentu.

Komise by měla do konce roku 2009 předložit technické nařízení, doplňující danou normu, aby výrobci měli alespoň čtyři roky na technické přizpůsobení svých vozů. Od roku 2014 by mělo být provozování vozidel nesplňujících standard Euro VI zakázáno.

Telekomunikační balík

Plénum Evropského parlamentu se na svém prvním zářijovém zasedání zabývalo dlouhodobě kontroverzním telekomunikačním balíkem.

Legislativní pozadí

Balík, jež Komise předložila 13. listopadu 2007, sestává z několika návrhů, jež mají za cíl od roku 2010 celkově zpřehlednit regulační prostředí v odvětví telekomunikací (které podle odhadů generují až 3% HDP EU) a zajistit co nejsnazší přístup spotřebitelů k telekomunikačním službám.

Nejdůležitějšími texty jsou následující: návrh (obecné) směrnice o předpisovém rámci (KOM(2007)697), návrh směrnice o univerzální službě (KOM(2007)698) a návrh nařízení zřizujícího Evropský úřad pro trh elektronických komunikací (KOM(2007)699; viz také předcházející monitoringy).

Poslední vývoj a sporné body

První zářijové plénum oproti stávajícímu stavu nepřineslo prakticky nic nového, pouze shrnutí dosavadních negociací a „diplomatických“ požadavků, o jejichž realizaci zpravidla nebyli přesvědčeni ani ti, již je vyslovovali (zpravodajové jednotlivých návrhů) – snad jen s výjimkou Komise, která při dané příležitosti zveřejnila dvě tiskové zprávy mající za cíl upozornit na nezbytnost přijetí telekomunikačního balíku – v obavě, že její návrhy budou Evropským parlamentem (a především později Radou) výrazně změněny v neprospěch „evropského“ řešení.

Nutno dodat, že Komise v tomto směru vývoj projednávání telekomunikačního balíku odhadla poměrně dobře.

Jedním z nejspornějších bodů je realizace a pravomoci úřadu BERT (Body of European Regulators in Telecoms).

Komise navrhuje „nejambicióznější“ řešení (i za cenu toho, že bude nový úřad financován z rozpočtu EU kvůli zachování jejího, Evropským parlamentem umenšeného vlivu), Rada naopak požaduje v maximální možné míře zachování stávajícího stavu. Evropský parlament navrhuje „třetí cestu“ (blíže viz monitoring červen/červenec 2008).

Další vývoj

Evropský parlament by se měl telekomunikačním balíkem zabývat znovu na plénu ve dnech 22.–25. září. Po završení svého prvního čtení (k němuž by zde mělo dojít) budou návrhy předány Radě.

Od ní se očekává vyjádření v podobě tzv. společného postoje – podle francouzského předsednictví do 27. listopadu. Mezitím by se mělo uskutečnit na patnáct schůzek zástupců jednotlivých členských států (na různých úrovních), aby diskutovali jednotlivé problémové body telekomunikačního balíku.

Návrh nařízení stanovujícího emisní standardy u nových osobních automobilů

Výbor Evropského parlamentu pro průmysl (ITRE) 1. září poměrem 31:19 schválil Langenovu zprávu týkající se emisních standardů u nových osobních automobilů (KOM(2007)856).

Legislativní pozadí

O návrhu jsme v monitorinzích informovali již mnohokrát. Jeho cílem je od roku 2012 snížit průměrné emise CO₂ produkované novými automobily z cca 160 na 130 g/km (dalšího 10g snížení by mělo být dosaženo výrobcí pneumatik, klimatizací ap.).

Obsah návrhu a sporné body

Text je kontroverzní s ohledem na dosavadní rozdíly se angažmá jednotlivých automobilek (a potažmo jejich domovských států).

Langenova zpráva se od původního návrhu Komise odchytila hned v několika ohledech. Předpokládá sice stanovení dlouhodobého cíle 95 g CO₂/km v roce 2020, ovšem do té doby předpokládá rozvolnění pravidel, ať již jde o rok zavedení celého systému (plně v roce 2015, ne 2012) nebo o pokuty, které by měly automobilky platit za nedodržení stanovených požadavků.

Mělo by být zajištěno tzv. měkké přistání: se 120g hranicí, pokud jde o emise CO₂ na kilometr, by v roce 2012 mělo být v souladu 60% automobilů, jež daná automobilka v daném roce vyrobí. V roce 2013 by mělo jít o 70%, v roce 2014 o 80% a až v roce 2015 o 100%. Případné pokuty by se neměly vypočítávat z celkového počtu automobilů, ale jen ze sumy těch vozů, které uvedené požadavky nesplní. Navíc ceny CO₂ by měly být odvozeny z tržních cen systému obchodování s emisními povolenkami a neměly by přesáhnout 200 € za tunu.

Další vývoj

Výbor pro životní prostředí se daným návrhem zabýval 9. září (hlasovat se bude 25. září), plénum Evropského parlamentu se návrhu ujme 22. října a Rada pak nejdříve v prosinci.

Následující období v Evropském parlamentu bude charakteristické hledáním kompromisu mezi „volnějšími“ požadavky výboru pro průmysl a „přísnějšími“ očekáváními výboru pro životní prostředí

(především pokud jde o odklad platnosti připravované normy z roku 2012 na 2015 a nižší pokuty za porušení pravidel). Mezi ministry lze očekávat štěpení podle toho, jaké automobily se v jejich zemi vyrábějí: zda spíše menší, s nižšími emisemi CO₂ (např. Francie, Itálie), nebo vozy větší (např. Německo či částečně ČR).

Bezprostředně po hlasování výboru pro průmysl reagovala nejhlasitěji odborová centrála ETUC s požadavkem, aby Evropský parlament ctil návrh Komise a dále jej nerozvolňoval.

Směrnice usnadňující přeshraniční vymáhání, pokud jde o bezpečnost na silnicích

Výbor Evropského parlamentu pro dopravu 9. září poměrem 49:0:1 přijal zprávu Ayala Senderové týkající se návrhu směrnice, jež by měla usnadnit přeshraniční vymáhání dopravních přestupků, resp. meritorně rozšířit rámcové rozhodnutí 2005/214.

Legislativní pozadí

Komise text (KOM(2008)151) předložila 19. března a měl by se dotknout čtyř nejběžnějších dopravních přestupků: překročení povolené rychlosti, jízdy pod vlivem alkoholu, nepoužití bezpečnostních pásů a nezastavení na červenou (více viz monitoring březen/duben 2008).

Obsah návrhu

Výbor podpořil vytvoření elektronického systému poskytování informací o vozidle a řidiči mezi jednotlivými členskými státy tak, aby bylo možné požadavek na zaplacení pokuty doručit držitelovi vozidla a vymoci jej na něm. Za tím účelem by měl v každé členské zemi existovat úřad, jenž by byl za danou agendu odpovědný.

V případě, že by držitel vyměřenou pokutu nezaplatil, předpokládá se, že nadále bude již komunikovat jen s úřady ve svém domovské zemi.

Výbor se rovněž postavil za vypracování zprávy, jíž by po dvou letech, co se směrnice bude uplatňovat, měla předložit Komise, a to včetně potenciálního meritorního rozšíření dané normy i na další přestupky.

Poněkud nekonzistentně do textu poslanci vložili i doporučení týkající se zvýšení silničních kontrol či kontrol na přítomnost alkoholu v krvi ze strany členských států (nakolik by to mělo předesílat další legislativní iniciativy, není jasné).

Další vývoj

Plénium Evropského parlamentu se bude návrhem zabývat nejspíš ve dnech 22.–25. září, Rada pak 9. října.

Revize směrnice o úpravě pracovní doby v silniční dopravě

Výbor EP pro zaměstnanost a sociální věci přijal 10. září poměrem 29:16:1 rezoluci z vlastního podnětu, aby do rámce směrnice 2002/15 (týkající se úpravy pracovní doby osob vykonávajících mobilní činnosti v silniční dopravě) byly zahrnuty i osoby samostatně výdělečně činné.

Obsah rezoluce

Zpravodaj textu, socialista Alejandro Cercas, argumentoval tím, že v současnosti se, pokud jde o požadavky na pracovní dobu, uplatňují dvojí pravidla podle toho, zda je (především) řidič zaměstnancem, nebo OSVČ – s tím, že OSVČ disponují volnějším režimem, a tudíž jejich služeb využívají i dopravní firmy, ač by měly dané osoby „správně“ zaměstnat.

Další vývoj

Směrnice 2002/15 sice předpokládá, že k dané změně (zahrnutí OSVČ do jejího rámce) dojde v březnu 2009, ovšem pouze tehdy, pokud Komise předtím předloží příslušný legislativní návrh. To se ovšem zatím nestalo.

Navíc Komise ve své zprávě z roku 2007 zahrnutí OSVČ do rámce směrnice explicitně nepodpořila. Po konzultacích s Evropským parlamentem se nicméně v tuto chvíli zdá, že návrh na revizi přece jen předloží. Podle dostupných informací by se tak mělo stát do konce letošního roku. Až se tak stane, budeme o daném návrhu informovat.

Směrnice o podpoře energie z obnovitelných zdrojů*Turmesova zpráva*

Posuny v jednání o tzv. směrnici o biopalivech, která je součástí klimaticko-energetického balíčku a o níž již bylo podrobněji informováno v předchozích monitorinzích, bylo možné v rámci letního období očekávat především v Evropském parlamentu. Jednání o návrhu v rámci zodpovědného výboru, jímž je Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE) v prvním čtení probíhala již 16. července 2008, zasedání výboru 11. září pak přineslo přijetí Turmesovy zprávy, pojmenované podle zpravodaje přiděleného tomuto návrhu směrnice Clauda Turmese (Francie, Zelení/EFA).

Turmesova zpráva versus původní návrh Komise

Turmesova zpráva zapracovala některé důležité pozměňovací návrhy týkající se především stanoveného povinného cíle zvýšení podílu biopaliv na výrobě a spotřebě energie v dopravě. Poslanci předložili k návrhu Turmesovy zprávy celkem 1800 pozměňovacích návrhů, přičemž se nakonec shodli na 35 kompromisních návrzích.

Původní návrh směrnice se zabývá způsobem dosažení cíle využívat v roce 2020 (v unijním průměru) 20% energie produkované z obnovitelných zdrojů (elektrina, teplo a doprava; solární energie, větrná energie, vodní elektrárny, biomasa a další, ne však jaderná energie). S tím souvisí i navýšení podílu obnovitelných zdrojů na konečné spotřebě (dopravních) paliv na 10% (tento cíl má zavazovat všechny členské státy). Tohoto cíle může členský stát dosáhnout nejen vlastní produkcí z obnovitelných zdrojů, ale v případě biopaliv i jejich nákupem ze zahraničí (i ze třetích zemí, pokud přijaly obdobné závazky jako EU). Návrh tedy předpokládá také stimulaci trhu s pohonnými hmotami vyráběnými z obnovitelných zdrojů. V praxi by měly být využívány tzv. certifikáty zelené energie či záruky původu, jež by měly nejen umožnit průkazně ověřit, že dané množství energie bylo vyrobeno z obnovitelných zdrojů a tedy i to, zda a jak jednotlivé členské státy plní své závazky.

Klíčové změny Turmesovy zprávy

Turmesova zpráva povinný cíl v oblasti podílu biopaliv na celkové spotřebě energie v dopravě snižuje, na druhé straně ale požaduje zavedení finančních sankcí za nedodržení stanovených limitů, a to jak střednědobých cílů, tak cíle do roku 2020. Tento mechanismus přímých sankcí proti členským státům má zavést Komise. K modifikacím dochází také stran navrhovaného schématu obchodování s plněním limitů na dosažení cílů týkajících se energie z obnovitelných zdrojů pomocí certifikátů zelené energie. Zpráva jej nahrazuje např. podporou společných přeshraničních projektů na výrobu energie z obnovitelných zdrojů.

V oblasti dopravy Turmesova zpráva krátí původně stanovené cíle, když do roku 2015 navrhuje střednědobý cíl ve výši 5% podílu obnovitelné energie na palivech užívaných pro dopravu, přičemž 20% z této energie musí být vyrobeno z obnovitelných zdrojů jiných než těch, které lze využít i k produkci potravin. Jde o zřejmou odpověď na obavy z potravinové krize a problémů na zemědělských trzích, především v sektoru obilovin, které byly vyvolány loňskou podprůměrnou úrodou a vyšším soustředěním zemědělské výroby na nepotravinovou produkci těchto plodin. Do roku 2020 má tento podíl

jiných než potravinářských zdrojů na výrobě energie z obnovitelných zdrojů vzrůst na 40%. K výrobě této energie mají být tedy přednostně využita biopaliva druhé generace, vodík či jiné progresivní zdroje.

Turmesova zpráva upravuje také dovoz energie z obnovitelných zdrojů z třetích zemí, který by umožnil příslušnému státu a EU jako celku splnit stanovené limity, aniž by bylo nutné veškerou tuto energii vyrobit na jejich území. Dle zprávy bude do národních limitů, které se týkají především sektoru dopravy, započítávána pouze energie, která bude fyzicky (nikoli virtuálně pomocí obchodování s certifikáty) dovezena na území EU a zde také spotřebována. Členské státy jsou vyzývány, aby při budování infrastruktury, konstrukčních pracích u veřejných zakázek apod. braly v úvahu, že využívání energie z obnovitelných zdrojů je považováno za prvořadý cíl.

Očekávaný legislativní vývoj

Projednávání jednotlivých součástí klimaticko-energetického balíčku, včetně směrnice o podpoře energie z obnovitelných zdrojů, bude i po letní přestávce tvořit jednu z hlavních součástí agendy Rady ministrů pro dopravu, telekomunikace a energetiku a Rady ministrů pro životní prostředí. Po zveřejnění Turmesovy zprávy lze z pozice členských států očekávat zejména debatu o zavedení sankčního mechanismu při nedodržení střednědobých cílů i konečného cíle pro využívání energie z obnovitelných zdrojů. Bodem, na kterém se zainteresovaní aktéři (resp. jejich většina) v tuto chvíli neformálně a víceméně jednoznačně shodnou, je ovšem požadavek na určité „oslabení“ Komisí původně navrhovaného cíle na zvýšení podílu biopaliv.

Zahájení rozhovorů mezi předkladatelem zprávy Claudem Turmesem a zástupci francouzského předsednictví se očekává již koncem září, zařazení Turmesovy zprávy na pořadu jednání pléna bude záviset i na tom, do jaké míry bude Rada schopna dospět k politické shodě pod jejím vlivem.

1.2 KOMISE

Revize norem týkajících se povinnosti udržovat minimální zásoby ropy

17. června byla uzavřena veřejná konzultace týkající se mechanismu zajišťování ropných rezerv, zejm. pak potenciální revize směrnice, kterou se členským státům ukládá povinnost udržovat minimální zásoby ropy (2006/67; viz monitoring duben/květen 2008). V průběhu konzultace se ukázalo, že zainteresovaní aktéři

(zúčastnilo se jí i čtrnáct států EU včetně ČR) s návrhem, jež Komise se samotnou konzultací fakticky prezentovala, spíše nesouhlasí.

Sporné body

Nejenže existují obavy z posílení ropných společností (na úkor členských států) při přeshraničních transakcích s ropou, ale rovněž napanuje jednotný názor na sjednocení parametrů požadovaných, pokud jde o ropné rezervy, EU s parametry Mezinárodní agentury pro energii (mj. kratší uzávěrky vážící se k informování o stavu ropných rezerv v jednotlivých členských státech; ČR ovšem tento krok jako jeden z mála států přivítala).

Otázkou v tomto ohledu je, jak by kupř. požadavek na standardní 90denní rezervy musely plnit státy typu Bulharska, Rumunska, Malty, Kypru či Pobaltí, které mezi členy Mezinárodní agentury pro energii nepatří. Navíc Komisí navrhované řešení by unijní standardy se standardy Mezinárodní agentury pro energii beztak nesjednotilo ve všech parametrech, popř. by na jednotlivé členské státy vytvořilo „tlak“ – kupř. v tom smyslu, že část rezerv (10%) by musela být označena za „technicky nedostupnou“, a tudíž nevyužitelnou, což by ve výsledku znamenalo povinnost všech členských států navýšit své ropné rezervy o 10%, ač pro to aktuálně nemusejí mít kapacity. Sporným bodem konzultace byla i otázka monitoringu ropných rezerv ze strany EU. Např. ČR vznesla dotaz, kdo a jak by její auditory vybíral a platil.

Další vývoj

V následujícím období se předpokládá, že Komise předloží konkrétní legislativní návrh. Nakolik ovšem zohlední připomínky jednotlivých členských států, není v tuto chvíli jasné.

Vysoké ceny mezinárodního roamingu

Z Komise po ukončení veřejné konzultace týkající se fungování nařízení 717/2007 o roamingu ve veřejných mobilních telefonních sítích od 2. července začaly unikat zprávy, že cenové stropy v režimu roamingu budou stanoveny nejen pro hlasové služby (viz nařízení 717/2007), ale i pro SMS a data.

Mezitím byly maximální ceny odchozích a příchozích roamingových hovorů podle tzv. eurotarifu 30. srpna 2008 sníženy na 0,46 €, resp. 0,22 €.

Obsah návrhu

Odpovědná komisařka Viviane Redingová, za podpory Skupiny evropských regulátorů (ERG), jež v průběhu prázdnin za posílení stávající regulace postavila, se vyslovila v tom smyslu,

že koncová cena za odeslání jedné SMS ze zahraničí (v rámci EU) by neměla překročit 0,11 € (v současnosti stojí v průměru 0,29 €).

ERG tvrdí, že operátoři mají čistý zisk z jedné „roamingové“ SMS zhruba 97 %.

Pokud jde o data, přenos 1 MB by neměl být (ve velkoobchodním měřítku, ne tedy pro koncové uživatele) dražší než 1 € (v současnosti stojí cca 3–4 €).

Nová norma by měla uvedená opatření sladit se stávající regulací hlasových služeb a obě zachovat minimálně do roku 2013 (v současnosti platí rok 2010).

V případě, že to bude průchodné, hodlá komisařka navrhnout i povinnou tarifkaci roamingu ne po minutách, ale alespoň po půlminutách, ideálně po vteřinách.

Reakce aktérů

Záměr Komise doposud jednoznačně přivítali malí a/nebo noví operátoři mající tradičně problémy s prosazením na trhu.

Požadují nicméně (nad rámec uvedených opatření) ještě záruku, že bude možné migrovat se stávajícím telefonním číslem od jednoho operátora k druhému rychleji, než je tomu dosud.

Další vývoj

Komise podle dobře informovaných zdrojů předloží příslušný legislativní návrh v průběhu října. Poté o něm budeme zevrubně informovat. S ohledem na napjatá jednání stran telekomunikačního balíku (viz výše) se nicméně předpokládá, že meritoriální negociace o daném textu proběhnou až na přelomu roku nebo v roce 2009 (ten však bude definován volbami do Evropského parlamentu; Rada by se textem měla podle prvních informací zabývat nejdříve 27. listopadu).

Akční plán pro udržitelnou spotřebu a produkci a udržitelnou průmyslovou politiku

Komise 16. července pod hlavičkou akčního plánu pro udržitelnou spotřebu a produkci a udržitelnou průmyslovou politiku zveřejnila čtyři nejdůležitější iniciativy (včetně legislativních) mající – obecně řečeno – napomoci jednoznačnému odlišení energeticky účinné produkce od produkce jiné.

Obsah akčního plánu a sporné body

První z iniciativ je revize tzv. směrnice o ekodesignu (2005/32), jež v současnosti zahrnuje celou řadu v domácnosti běžně používaných spotřebičů (a zajišťuje, aby si spotřebitel mohl

požadovaný výrobek vybrat i na základě jeho spotřeby energie), ovšem do jejího rámce nespádají ta zařízení, která spotřebovávají (z povahy věci) nejvíce energie, byť třeba nepřímo (typicky úsporné vodovodní kohoutky a sprchy či vhodně designovaná okna).

Návrh představuje v porovnání s tím, co Komise zamýšlela původně, „light“ verzi opatření – proti jejímu záměru se již dříve postavila jak např. organizace BusinessEurope, tak i reprezentanti sektoru dopravy. Na druhou stranu se i tak očekává vytvoření jednotné metodologie, pokud jde o ekodesign, pro všechny členské státy.

Další iniciativou je rozšíření stávajícího, dosud dobrovolného systému ekoznačení, jež byl vytvořen v roce 1992 (nařízení 880/92).

V současnosti (na základě nařízení 1980/2000) zahrnuje 26 typů produktů – od mýdel a šampónů až po ubytovací služby.

Do roku 2015 by tento systém měl být rozšířen na 40–50 produktů; zahrnuty by měly být zejména potraviny.

Současně by tak měla být fakticky „rozšířena“ i směrnice o ekodesignu o „marketingovou podporu“ ekoznačení.

Pokud jde o zadávání veřejných zakázek, měl by vzniknout jednotný „zelený“ standard (Green Public Procurement), jež by nahradil stávající systémy (zpravidla již existující) v jednotlivých členských státech. Tento požadavek je součástí sdělení Komise (nepředpokládá tedy – alespoň prozatím – vytvoření závazného právního rámce).

Důvodem pro jeho předložení byl fakt, že veřejné zakázky se na HDP EU podílejí ročně až 16 % a dosahují objemu až 2 bil. €. Navíc jednotlivé členské státy již v roce 2003 přislíbily zavést „zelené“ standardy pro zadávání veřejných zakázek (do roku 2006), ovšem podle Komise jich tak učinilo pouze čtrnáct, z nichž jen sedm těchto standardů skutečně využívá. Proto by do roku 2010 mělo mít minimálně 50 % veřejných zakázek (bez ohledu na jejich objem) „zelenou“ nálepku. Prioritně by se to mělo týkat stavebnictví, stravovacích služeb, přepravních služeb, kancelářské techniky, stejnokrojů, tiskářských služeb, nábytku, úklidových služeb a vybavení zdravotnických zařízení. Pro každou z těchto oblastí by měly vzniknout relevantní standardy.

Konečně poslední iniciativou by mělo být rozšíření stávajícího systému ekomanagementu a auditu (EMAS), jež na bázi dobrovolnosti funguje již od roku 1995 (nyní na základě nařízení 761/2001) a jehož prostřednictvím lze zhodnotit, zda a jakým způsobem konkrétní podnik či instituce dodržuje stanovené ekologické standardy (ISO 14001).

V následujícím období (od roku 2010) by se měla snížit nákladnost EMAS, což by podle Komise mělo napomoci dané schéma zatraktivnit např. pro malé a střední podniky či subjekty mimo EU, neboť aktuálně je do tohoto systému zapojeno jen 6 tis. subjektů (v ČR dvaatřicet), a to je podle Komise s ohledem na EU jako celek velmi málo. V tomto směru by mělo dojít (v jednotlivých členských státech, svolili-li k tomu) ke zvýhodnění těch subjektů, které se do EMAS zapojí – i kupř. formou daňových odpisů.

Další vývoj

V následujícím období se očekává zahájení projednávání jednotlivých legislativních návrhů s tím, že podle Komise by měly být negociace završeny do konce prvního kvartálu roku 2009. Otázkou ovšem je, jak je příjmovou především členské státy a dotčené subjekty (firmy).

Pro obě kategorie aktérů totiž mohou uvedené návrhy představovat administrativní a/nebo finanční zátež, aniž by bylo garantováno, že jim participace na uvedených schématech přinese požadovaný profit.

Navzdory tomu se nicméně uvažuje i o dalších krocích na podporu udržitelného rozvoje (sám o sobě je přitom tento termín sporný): např. revize směrnice o energetickém značení či návrh nařízení týkající se verifikačního systému pro technologie šetrné k životnímu prostředí. Rovněž se debatuje o iniciativách na podporu racionálního využívání energií, a to nejen v měřítku EU, ale (pokud možno) celosvětově.

Zvýšení minimální sazby spotřební daně na tabák

Komise 16. července zveřejnila svůj návrh na revizi stávající norem upravujících problematiku minimální spotřební daně na tabák (směrnice 92/79 a 92/80 pozměněné zejm. směrnicemi 95/59, 2002/10 a 2003/117).

Legislativní pozadí

Daná iniciativa má své pozadí v dlouhodobé tendenci Komise bojovat proti tabakismu, ač sama v kontextu společné zemědělské politiky dotuje farmáře, kteří tabák pěstují.

Obsah návrhu a sporné body

Minimální sazby spotřební daně by se měly postupně zvýšit do roku 2014. Současně by mělo dojít i k reklasifikaci stávajících tabákových výrobků (mj. řezaného tabáku či doutníků) tak, aby nebylo možné na některé stejně škodlivé produkty uplatňovat nižší sazbu daně (jak se tomu děje kupř. právě v případě řezaného tabáku, kde je sazba v jednotlivých zemích až o 30 % nižší).

Ve výsledku by se měly snížit rozdíly v cenách cigaret napříč celou EU a potažmo (potenciálně) i konzumace tabákových výrobků o 10 % během následujících pěti let. V současnosti se podle Komise sazby spotřební daně na tabák liší až o 600 %, což údajně způsobuje distorze na vnitřním trhu, zejména s ohledem na země, kde jsou už nyní spotřební daně vyšší. Aktuálně musejí spotřební daně činit alespoň 57 % koncové ceny cigaret a musí činit alespoň 64 € na 1000 kusů cigaret (což se týká produktů spadajících do tzv. nejoblíbenější cenové kategorie). Koncept nejoblíbenější cenové kategorie je nicméně starý již třicet a podle Komise neodpovídá dnešnímu dynamickému trhu. Proto by měl být nahrazen váženou průměrnou cenou všech cigaret prodávaných v konkrétní zemi se zohledněním zdravotních rizik. Rovněž by mělo dojít k navýšení zmíněného 57% podílu daně na koncové ceně cigaret na 63 % a ke zvýšení sazby na 90 € na 1000 kusů cigaret (bez ohledu na jejich kategorii). To vše od roku 2014.

Další vývoj

ČR by se neměla nová norma nijak výrazně dotknout, protože její spotřební daň na cigarety již nyní dosahuje parametrů, které nová norma předjímá (konkrétně 64,46 % koncové ceny cigaret a 102,59 € na 1000 cigaret).

Problematické může naopak být přijetí dané normy Polskem – tam by se měla cena cigaret ve výsledku zvýšit až o 46 % – nebo Slovenskem (nárůst o 36 %).

Daný návrh musí být schválen všemi členskými státy jednomyslně.

Jediným bodem, o němž bude podle Komise možné diskutovat, bude datum platnosti nové normy – nejpozději však začátek roku 2016.

Revize směrnice o zřízení evropské rady zaměstnanců

Sociální partneři (BusinessEurope, ETUC a UEAPME) 4. září oznámili, že našli rámcovou shodu na revizi směrnice o zřízení evropské rady zaměstnanců (94/45), která garantuje informování zaměstnanců o řízení podniků s více než 1000 pracovníky (a minimem 150 zaměstnanců pracujících alespoň ve dvou členských zemích).

Legislativní pozadí

Daný návrh se po proběhnutí konzultací stal součástí tzv. sociálního balíku, jež Komise představila 2. července (podrobněji viz monitoring červen/červenec 2008).

V porovnání s jinými texty, které balík obsahuje, jde o návrh, jenž již má oporu v realitě, ač podle Komise

nedostatečnou, a mezi zainteresovanými aktéry byl již dlouho před svým zveřejněním diskutován.

Poslední vývoj

Podle uvedených organizací by měly ve stávajícím návrhu být mj. upřesněny definice toho, co bude potenciální směrnice považovat za „informace“ a za „konzultace“ (článek 2), kteří sociální partneři budou moci do konzultačních procesů vstupovat (článek 5) a za jakých podmínek (článek 12) – aby nedocházelo k situacím, že v důsledku revidované směrnice budou muset být radikálně pozměněny pracovněprávní vztahy v dotčených podnicích.

Další vývoj

V danou chvíli se očekává projednání návrhu Evropským parlamentem a Radou, jejichž pozice (minimálně v případě Rady) nelze předvídat (s výjimkou některých zemí – Velká Británie, Polsko, Švédsko či ČR –, které v textu nevidí žádnou přidanou hodnotu).

Obecně se však v daném případě počítá s tím, že text bude projednán pouze formálně, pokud fakticky vůbec, a k dalším negociacím se přistoupí až po volbách do Evropského parlamentu, jež se uskuteční v červnu 2009. Právě tuto motivaci lze číst za faktem, že sociální partneři oznámili nad návrhem shodu. Dosud totiž reprezentanti zaměstnavatelů (zejména BusinessEurope) jakékoli posilování kolektivního vyjednávání odmítali.

Evropský parlament oznámil, že se celým sociálním balíkem bude meritorně poprvé zabývat na plenárním zasedání ve dnech 22.–25. září (na prvním zářijovém plénu o něm pouze vedl diskusi).

1.3 RADA

Revize směrnice o výběru poplatků za užívání pozemních komunikací těžkými nákladními vozidly

O nové podobě tzv. euromýta (KOM(2008)436) se začalo jednat bezprostředně po ukončení letních prázdnin. Ministři dopravy ji na neformálním zasedání Rady ve dnech 1.–2. září podmienečně podpořili.

Legislativní pozadí

O dané kauze jsme podrobně referovali v monitoringu červen/červenec 2008, ale i v monitorinzích předchozích.

Formálně by mělo dojít k revizi směrnice 1999/62, a to tím způsobem, že od roku 2012 by se měly pozměnit možnosti, které náklady do výpočtu mýtného (pro vozidla nad 3,5 tuny) zahrnout.

Obecně by jich mělo být co nejvíce (náklady plynoucí ze zácp, znečištění ovzduší či hluku – „externí náklady by měly být internalizovány“), nicméně Komise nakonec nepřistoupila na to, aby byl nový systém jako celek obligatorní.

Poslední vývoj

Ministři návrh přivítali, ovšem s tím, že o podobě (a množství) uznatelných nákladů hodlají ještě jednat (zejména pokud jde o náklady ze zácp), stejně jako o tom, zda a kolik finančních prostředků z těch, které se na základě nově definovaného mýtného vyberou, by měly členské státy využít na investice do „zelenější“ infrastruktury (jak požaduje Komise; proti jejímu požadavku se postavila např. Velká Británie, Švédsko, Německo či Nizozemsko).

Sporné body

Neformální zasedání Rady tak fakticky nepřineslo žádný překvapivý závěr: podobně definovaná prohlášení se objevují v souvislosti s takřka všemi nově předloženými texty. Svou roli sehrál i fakt, že jednotlivé členské státy jsou, pokud jde o pohled na euromýto, rozděleny už z povahy věci.

Tranzitní státy mají jiné zájmy než země periferní (stejně jako nové a staré členské státy), nehledě na to, že vysoké ceny ropy a nepokoje, ke kterým před časem došlo i v samotném Bruselu, ministry motivují spíše ke zdrženlivějším závěrům (viz např. postoj Španělska). Opomíjet nelze ani skutečnost, že potenciální zavedení „zelených“ poplatků by nejspíš nevedlo k přesunu dopravy ze silnic kupříkladu na železnici, ale pouze ke zvýšení nákladů jednotlivých dopravců a potažmo ke zvýšení cen zboží pro koncové spotřebitele. Důvodem je (v dosavadních krocích EU implicitně patrné) tvrzení, že požadavek na modální změnu (využívání jiné než silniční dopravy) nelze realizovat právními kroky, ale pouze a jen tržními nástroji. A je diskutabilní, zda nově definované mýtné může takovým instrumentem být.

Další vývoj

Evropský parlament vydal signál, že hodlá příslušnou zprávu k návrhu připravit do listopadu s tím, že hlasovat by se o ní mělo nejpozději v prosinci v rámci výboru a v březnu 2009 v plénu.

Pokud jde o samotný text návrhu, zpravodaj El Khadraoui (za podpory většiny svých kolegů z jiných frakcí) předpokládá postupné zavedení povinnosti započítávat do mýtného externí náklady (jde tedy o krok výrazně nad rámec toho, co navrhla Komise a co je Rada ochotna akceptovat). Veškeré

výnosy z mýta by navíc měly být reinvestovány do „zelenější“ dopravy. Prozatím nicméně není jasno, které externí náklady by měly být do jeho výpočtu nakonec zahrnuty – v tom se jednotlivé frakce v Evropském parlamentu výrazně liší.

II. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY

2.1 BUDOUCNOST EU

Ratifikace Lisabonské smlouvy

Jednání o Lisabonské smlouvě nabírají po letní přestávce opět na intenzitě. Lisabonskou smlouvu již schválilo 25 států. Španělská horní komora parlamentu smlouvu schválila 15. července a nyní čeká jen na formální podpis krále. Zatím posledním státem, který smlouvu ratifikoval, byla Itálie, jejíž obě komory Parlamentu tak učinily 31. července.

Švédsko a Česká republika tak zůstávají posledními členy, kteří budou o smlouvě ještě rozhodovat. Ratifikační proces ve Švédsku začal na počátku července a parlament potvrdil, že smlouvu zaručeně schválí na podzim.

Otázkou ale stále zůstává, jak bude ratifikace probíhat v Irsku, které smlouvu v červnovém referendu odmítlo.

Nicméně, pozoruhodnou situaci zažívá v současnosti Finsko. Autonomní švédsky hovořící finská provincie, ostrovy Åland, čítající 27 000 obyvatel s 30 členným parlamentem, požadují výměnou za ratifikaci Lisabonské smlouvy určité záruky. Ostrovy chtějí křeslo v EP, účast v Radě ministrů. Když Finsko v roce 1995 k EU přistupovalo, byl statut Åland určen v protokolu o přistoupení a jsou brány jako třetí území. Finsko sice může smlouvu ratifikovat i bez souhlasu Åland, ale tomu se chce vyhnout.

Česká republika

Ústavní soud České republiky 1. září oznámil, že je připraven se Lisabonskou smlouvou zabývat. Senát ji soudu k přezkoumání předložil v dubnu. Soud se nyní bude zabývat asi 9 stranami připomínek, zda je tato smlouva v souladu s českou Ústavou.

Předseda vlády Mirek Topolánek prohlásil, že v případě nesrovnalostí s českou ústavou se nabízí dvě možná řešení: přiměřeně výsledkům změnit českou Ústavu nebo Bruselu navrhnout opt-outs, ke kterým by se v případě nějaké shody mohlo připojit také Irsko. Pokud ale Ústavní soud smlouvu neshledá protiústavní, bude o ní opět hlasovat svojí 3/5 většinou Parlament a poté ji podepíše prezident.

Václav Klaus ale prohlásil, že smlouvu nepodepíše, pokud ji nejprve Irové neschválí v referendu.

Výsledky irského referenda komentoval jako vítězství rozumu a svobody nad evropskou byrokracií a elitářstvím. V červenci přijel do Prahy polský prezident, který chtěl podle jeho slov využít dobrých dlouhodobých vztahů s ČR k tomu, aby Klause přesvědčil o změně postoje.

Současný francouzský prezident Nicolas Sarkozy argumentoval pak hlavně tím, že bez Lisabonské smlouvy nebude další rozšiřování Unie možné, což by pro Chorvatsko, které je z kandidátských zemí členství v Unii nejbližší, nebylo dobrou zprávou. Sarkozy apeloval na dobré vztahy mezi ČR a Chorvatskem.

Druhá strana české diplomacie, ministr zahraničí Karel Schwarzenberg s Lisabonskou smlouvou souhlasí.

Česká republika bude od ledna 2009 EU předsedat, a tak je otázkou, jak by problém ratifikace a institucionálních změn řešila a současně nebyla v názoru na smlouvu jednotná.

Irsko

Možnost konání druhého irského referenda je značně nejistá. Některé zdroje hovoří o tom, že se referendum určitě před volbami do EP v roce 2009 konat nebude, což by pro volby bylo značnou komplikací, jelikož by stále platila smlouva z Nice, namísto navrhovaného stabilního počtu poslanců ve výši 751, jak navrhuje Lisabonská smlouva.

Irská opozice považuje diskuzi o druhém referendu za zbytečnou, jelikož je přesvědčena o stejném výsledku. Irská vláda se k otázce referenda prozatím nechce vyjadřovat, neboť stále analyzuje důvody, proč byla Lisabonská smlouva občany zamítnuta.

Podle posledních studií vyplývá, že na 42 % voličů volilo v referendu ne, protože měli málo informací.

Lidé se také hlavně obávali ztráty evropského komisaře, neutrality nebo rozhodování o otázkách jako jsou potraty. Třetina se domnívala, že Lisabonská smlouva povede k začlenění irské armády do struktur EU. Na 40 % bylo přesvědčeno, že smlouva povede ke zvýšení nízkých daní v Irsku. 13 % se obávalo ztráty vlivu a převálcování velkými státy, obavy panovaly také o ztrátu suverenity. Lidem také vadilo, že jim vláda zarputile předkládala, jak volit. Voliči byli z velké většiny

nespokojeni s přístupem vlády, která přiznala, že nepředvedla dobře vedenou informační kampaň a z velké většiny nerozuměli fungování evropských institucí.

Voliči z tábora „Ne“ pocházeli v 69 % z nižší příjmové třídy, 59 % bylo ve věku od 24 do 34 a 56 % bylo žen. Nejčastěji zmiňované důvody, proč lidé v referendu volili „Ano“ byly ty, že Unie je pro Irsko dobrá (20 %), stejně jako Lisabonská smlouva (16 %), podporovali evropskou integraci a z 21 % věřili, že Irsko se musí plně do EU začlenit. Studie zjistila, že 70 % lidí volí ne proti konkrétnímu dokumentu, neboť s Uníí jako takovou souhlasí.

Na nadcházejícím říjnovém summitu EU by Irsko mělo navrhnout možná řešení současné situace v Unii. Podle slov ministra zahraničí Micheála Martina toho ale nebude schopno.

Martin zmínil také kontroverzní možnost vlády ratifikovat části smlouvy parlamentem (tzv. Oireachtas – je tvořen prezidentem a dvěma komorami parlamentu) a zbylé redefinované otázky předat voličům k referendu. Tuto možnost je ale nutné právně prověřit a je velmi pravděpodobné, že by k voličům vyslala negativní signál. Další možnost řešení ratifikace smlouvy, kterou Martin nepovažuje za šťastnou, je vyjednat pro Irsko opt-out ze společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU. To by ale znamenalo neúčast irských jednotek na zahraničních misích.

V irském tisku se objevují komentáře, že země jako Německo a Francie, tradiční „patroni“ Irska v EU, jej nyní vystavují silnému tlaku a oporou se mu překvapivě stává Velká Británie, jejíž ministr David Milliband irskou vládu v jejím jednání podpořil. Nicméně, jiní kritikové poukazují na to, aby se Irsko nedostalo opět do britského závěsu a neztratilo po dlouhá léta získávanou nezávislost a finanční samostatnost.

Podle deníku *The Irish Times* by při neschopnosti redefinovat celou debatu o Lisabonské smlouvě také mohla nastat situace, v níž budou voliči dotázáni, zda vůbec souhlasí s plnoprávným setrváním v EU.

Pozice předsednického státu – Francie

Současná předsednická země Francie a její prezident na adresu neratifikované Lisabonské smlouvy prohlásil, že by v proběhnuvším rusko-gruzínském konfliktu pomohla při řešení. Podle Sarkozyho by Lisabonská smlouva vytvořila instituce, které EU k řešení mezinárodní krize potřebuje. Vyzdvihl hlavně stálého předsedu Evropské rady a sloučení postu Vysokého zmocněnce EU pro SZBP s postem komisaře pro vnější vztahy a zavedením opravdové

diplomatické služby Unie. Sarkozy vidí jako nutnou těsnou spolupráci stálého předsedy Rady s představiteli členských zemí. Malé členské země mají ale obavu, že vliv se tím v této oblasti omezí jen na velké a silné státy.

2.2 FINANCOVÁNÍ EU

Rozpočet 2009

Ještě před zahájením letní přestávky v červenci 2008 započala debata mezi Evropským parlamentem a Radou o podobě rozpočtu na rok 2009. Odstartovalo ji zveřejnění pozice Rady k předběžnému návrhu rozpočtu Komise. Rada tradičně navrhuje nižší výdaje, než jaké se objevují v předběžném návrhu Komise, protože reprezentuje členské státy, které jsou přispěvateli rozpočtu Společenství.

Redukce výdajů ze strany Rady

Rada v prvním čtení navrhuje krácení ve všech oblastech s výjimkou Nadpisu 4 (EU jako globální hráč), který se týká vnější politiky EU.

Zde podporuje navýšení nikoli přímých výdajů, ale oblasti rezerv, pro případ financování humanitární pomoci a pomoci v krizových situacích. K jen velmi mírnému krácení výdajů dochází v Nadpisu 3 (prostor svobody, bezpečnosti a práva, tedy politika justiční spolupráce, vnitřní bezpečnosti a souvisejících oblastí) či v Nadpisu 5 (administrativa), kde více než 50% výdajových prostředků pohltí samotný provoz Komise coby legislativního ohniska EU.

Signifikantní je navrhované krácení v Nadpisu 2, který většinou zahrnuje výdaje na společnou zemědělskou politiku, včetně rozvoje venkova a ochrany přírodních zdrojů.

Krácení se zde má týkat především přímých plateb a podpor regulace zemědělských trhů, do určité míry jsou zde zřejmě již předjíhány změny, které může přinést v oblasti redukce a přesměrování těchto výdajů připravovaná střednědobá reforma SZP (health check).

V oblasti Nadpisu 1, tradičně věnovaného plnění Lisabonské agendy, tedy i oblastem vzdělávání a výzkumu, navrhuje Komise snížit v řádu milionů euro např. rozpočet věnovaný na sedmý rámcový program pro vědu a výzkum, ale i na projekty transevropských sítí.

Tento krok francouzského předsednictví přitom nezůstal v rámci Rady prost kritiky.

Očekávaný legislativní vývoj

Konečný návrh rozpočtu po zapracování změn navržených Radou v oblasti povinných i nepovinných výdajů byl zveřejněn v září a zaslán Evropskému parlamentu coby dalším z aktérů rozhodovacího procesu, který o něm bude hlasovat v prvním čtení (v rámci Rozpočtového výboru) v říjnu, na rozdíl od Rady však může dle platného primárního práva navrhnout změny pouze v nepovinných výdajích, povinné výdaje může pouze bez vlastních konkrétních změn odmítnout.

Přípravu rozpočtu na rok 2009 by dle očekávání neměly provázet problémy podobné přípravě rozpočtu na rok 2008, kdy došlo k dodatečnému navýšení výdajů v Nadpise 1, a to i nad rámec plánovaných stropů Finanční perspektivy 2007–2013, protože financování projektu satelitního systému Galileo bylo na základě rozhodnutí Komise a Rady zcela převedeno pod výdajovou stránku rozpočtu Společenství (původně mělo jít o projekt spolupráce veřejného a soukromého sektoru, včetně dělby odpovědnosti za jeho financování). Dílčím problémem by se mohly stát navrhované změny v Nadpise 2, který se týká SZP, především otázky využívání rezerv z nevyčerpaných prostředků rozpočtu pro rok 2008 a jejich eventuálního převedení do rozpočtu následujícího a tím pádem snížení nároků na výdajovou stránku rozpočtu 2009 v této oblasti. Některé členské státy však místo toho požadují navrácení těchto nevyčerpaných prostředků na základě vlastního podílu na financování rozpočtu Společenství.

2.3 JUSTICE A VNITRO

Soudní spolupráce v trestních věcech; azylová a imigrační politika EU

Evropský parlament na svém plenárním zasedání 2. září přijal tři zprávy týkající se posílení justiční spolupráce v trestních věcech. Jedná se o otázky vzájemného uznávání rozsudků doručených v nepřítomnosti obviněného a posílení institucí majících zajišťovat vzájemnou spolupráci soudních orgánů členských zemí, Eurojustu a Evropské sítě pro justiční spolupráci (European Judicial Network; EJNI), a to především z hlediska posílení informační výměny mezi členskými státy a Eurojust a spolupráce mezi Eurojust a třetími státy.

EP ve svých zprávách označil za prioritní oblasti boje s přeshraničním zločinem potírání sexuálního zneužívání dětí a dětské pornografie. Ve vztahu k EJNI zprávy reflektovaly volání některých členských států po větší ochraně vyměňovaných dat

a posílení bezpečnosti telekomunikačních kanálů v rámci EJNI.

Posílení práv obžalovaného

Výsledek hlasování pléna také konvenoval s již dosaženou politickou pozicí Rady, kde na základě iniciativy několika členských států (především Francie, Velké Británie a Německa) byla navržena některá společná pravidla usnadňující především vzájemné uznávání rozsudků. Nová pravidla zahrnují např. povinnost předběžného varování obžalovaného či jeho právo být informován o rozsudku ve vlastním jazyce a být reprezentován právním zástupcem. Jedná se tedy o posílení práv obžalovaného a jejich harmonizaci napříč rozdílnými právními systémy členských států.

Budoucnost společné azylové a imigrační politiky

Oblast soudní spolupráce v trestních věcech však nepředstavuje jedinou součást politiky týkající se prostoru svobody, bezpečnosti a práva, která prodělává v tomto období vývoj. Francouzské předsednictví již na svém počátku deklarovalo, že jedním z jeho prvořadých cílů v této oblasti bude zejména řešení otázky společné azylové a imigrační politiky EU.

V následujícím období lze proto očekávat především další projednávání směrnice týkající se tzv. modrých karet, které představují povolenky k pobytu a zaměstnání pro vysoce kvalifikované pracovníky na území EU, či naopak směrnici týkající se trestních postihů zaměstnavatelů zaměstnávajících nelegální pracovní sílu z řad imigrantů z třetích zemí. Vše zastřešuje francouzský návrh paktu pro společnou imigrační a azylovou politiku EU, v jehož rámci by se chtěla předsednická země zasadit např. o zřízení koordinační kanceláře pro společnou azylovou politiku, která má napomáhat sblížení rozdílných systémů jednotlivých členských států.

Její založení se očekává v říjnu, v rámci závěrů summitu Evropské rady. Do provozu by podle francouzského komisaře pro oblast svobody, bezpečnosti a práva (justice a vnitro) Barrota měla být postupně uvedena během první čtvrtiny roku 2009.

2.4 LOBBYING V EU: REGISTR ZÁJMOVÝCH SKUPIN

Jak jsme v minulých monitorinzích informovali, EP schválil nepovinný registr zájmových skupin, jež Komise otevřela na internetu v červnu.

V Unii funguje 15–20 000 lobbyistů a prozatím se zaregistrovalo 303 zájmových organizací, z nich většinu tvoří obchodních organizace (126) a NGOs (56).

Reakce lobbyistických organizací na projekt registrace

EPACA, asociace sdružující zájmové skupiny v EU svým členům doporučila se do konce měsíce registrovat. Alter-EU, organizace sdružující nevládní organizace poukazuje ale na nejednoznačnost a netransparentnost registru, neboť porovnávala údaje velkých organizací z hlediska jejich výdajů na lobbying, které uvedly.

Např. španělská Telefonica uvedla, že na lobbying v roce 2007 vynaložila 950 000 euro, zatímco porovnatelné firmy jako francouzský Renault nebo Air France-KLM jen 100–250 000 euro. Podle Alter-EU registr způsobuje zmatek. Komise proto bude tento registr testovat po dobu jednoho roku. Alter-EU chce proto v odkrývání informací zajít dál a zveřejnit jak informace o svých 160 členech, tak jména jednotlivých lobbyistů a podle svých slov tak vytvořit registr, na který Komise neměla dostatek vůle.

2.5 ROZŠIŘOVÁNÍ EU**Turecko***Otázka sjednocení Kypru*

Otázka sjednocení Kypru, která je mj. přítěží v jednáních Turecka o členství v EU, se vyvíjí optimisticky.

Podle leadera turecké části Kypru Mehmet Ali Talata začala jednání o sjednocení 11. září a k nějakému řešení by mohlo dojít v červnu příštího roku nebo ještě před volbami do EP.

Kypr je nezávislý od roku 1960 a rozdělen po invazi Turecka v roce 1974. Severní turecký Kypr je uznán pouze Tureckem. Talata požádal EU o asistenci při řešení této situace. Poukázal na to, že řečtí Kyprané jsou členy EU, turečtí ne a v konečném důsledku by měli disponovat stejnými politickými právy a rovností.

Turecko na své cestě do EU podniká mnoho kroků. Podle analýz nezávislých organizací mu nejvíce ubírá korupce, a proto musí na všech úrovních administrativy zaujmout opatření. Turecká ekonomika roste, ale podle analýz EU musí Turecko reformovat pracovní trh, umožnit začlenění žen do pracovního procesu a politiky, investovat do vzdělání a bezpečnější monetární politiky.

Někteří komentátoři označili rusko-gruzínskou krizi za vhodnou příležitost právě pro Turecko, které by mohlo nabídnout zaručení vnějších hranic v regionu, stejně jako energetickou bezpečnost a diverzifikaci zdrojů pro EU a ovlivňování vztahů s Ruskem a např. Íránem.

Evropská Komise představí další hodnotící zprávu tureckého přistupování na podzim 2008. Proces přistupování Turecka začal v roce 2005 a je odhadován na 10–15 let.

2.6 VNĚJŠÍ VZTAHY EU**Summit EU a Unie pro Středomoří**

Představitelé EU a 12 středomořských zemí, které jsou členy tzv. Barcelonského procesu, se sešli v Paříži 13. července, aby oficiálně spustili projekt tzv. Středomořské unie, jejímž hlavním iniciátorem byla před více než rokem Francie.

Summitu se účastnily také 4 státy sousedící se zúčastněnými středomořskými zeměmi a také představitelé největších mezinárodních a regionálních organizací. Předsedaly mu společně Francie a Egypt. Tento projekt vznikl s cílem prohloubit spolupráci EU a států Středomoří obzvláště v době, kdy se prohlubují rozdíly mezi oběma bloky a hrozí podle EU rostoucí nestabilita v regionu.

Politické pozadí

Projekt Barcelonský proces: Unie pro Středomoří je multilaterální partnerství založené na třech principech: (1) politické mobilizaci na nejvyšší úrovni prostřednictvím summitu, který by se konal každé dva roky; (2) vládnutí na rovném základě ve formě spolu-předsednictví na severo-jihní ose a permanentní sekretariát s rovným zastoupením; (3) upřednostňování projektů s regionálním dopadem.

Projekt přizval ke spolupráci mj. také Arabskou ligu a státy Balkánu.

Oblasti spolupráce

Středomořská unie by měla reagovat a spolupracovat v oblastech, jakými jsou energetická a potravinová bezpečnost, udržitelný rozvoj, klimatické změny, vzdělávání, zemědělství aj. Otázky vodní politiky si je Společenství také vědomo a bude se jí zabývat EU-Středomořská ministerská konference v říjnu v Jordánsku.

Na konferenci v listopadu 2008 se také rozhodne, jak bude projekt financován a kde bude sídlit stálý sekretariát.

Summit pojmenoval šest priorit, které si tento projekt stanovil: tzv. depolutizaci Středoevropského moře, vytvoření silničních i mořských dálnic, sítě civilní obrany, plán na podporu solární energie v jižních zemích, založení Euromed University a program na podporu malých a středních podniků.

Média tento summit EU- Středomoří označila za diplomatický úspěch, neboť se jí podařilo dostat do jednoho sálu leadery Palestiny, Izraele nebo Sýrie. Francie se také podílela na souhlasu Sýrie a Libanonu, že otevřou svá velvyslanectví v obou zemích.

Na summitu přijatá společná deklarace také stanoví, že tato nově vzniknuvší unie nijak nesouvisí s rozšiřováním EU a přístupovým jednáním, čímž se nezavřely dveře tureckému jednání o členství v EU.

Summit EU – Ukrajina

9. září se v Avianu uskutečnil summit EU a Ukrajiny.

Politické pozadí

Ukrajina je součástí Evropské politiky sousedství, smluvní bázi pro vzájemné vztahy s EU a pravidelná jednání na nejvyšší úrovni i dalších úrovních upravuje podobně jako v případě dalších postsovětských zemí ve východní Evropě a na jižním Kavkaze Smlouva o přátelství a spolupráci (PCA) uzavřená v roce 1998. V letošním roce končí její desetiletá platnost, nová podoba smlouvy měla být proto také hlavním tématem summitu, události v Gruzii však obsah jednání ovlivnily.

Snahou ukrajinské strany je především prostřednictvím nové smlouvy vyjít ze stínu politiky sousedství, která neposkytuje záruku budoucího členství v EU a pokusit se přiblížit možné kandidatuře na členství. Proces přibližování kodaňským kritériím by v tomto případě byl značně komplikovaný, a to nejen z důvodů politického rozdělení země.

Ukrajinská očekávání

Ukrajina přitom dávala najevo (v tomto smyslu se vyjádřil i její hlavní vyjednávač s EU o podobě nové smlouvy, náměstek ministra zahraničí Konstantin Jelisjejev), že očekává vstřícnější signál ze strany EU, a to i pod vlivem ruského postupu v Gruzii.

Signifikantní je, že Jelisjejev postup Ruska v Gruzii přímo označil za doklad selhání možností Evropské politiky sousedství a varoval před možností opakování této situace v ukrajinském případě, kde vedle dalších problematických bodů ve vztazích s Ruskem hraje důležitou roli koexistence rozdělené černo-mořské flotily a status poloostrova Krym.

Pozice EU

Členské státy EU však nejsou v této otázce jednotné. Vůči perspektivě těsnějšího vztahu EU a Ukrajiny, který by měl vyústit až v kandidaturu na členství v EU (o podpoře takového postupu často hovoří zejména Polsko), se staví opatrně především

Německo či některé státy Beneluxu, důvodem tedy není jen ohled na postoj Ruska, na nějž především Německo tradičně bere značný zřetel. Na druhé straně předsednická Francie Nicolase Sarkozyho se k myšlence většího otvírání EU Ukrajině nestaví tak opatrně jako v minulosti. Vedle Polska Ukrajina tradičně počítá s podporou pobaltských států, některých severských zemí (např. Švédska) či států Visegrádu, zejména ČR (předseda EU v příštím půlroce a východní dimenze vnější politiky EU by již z geopolitické logiky věci měla být jedním z důležitých témat) či Maďarska.

Výsledek summitu

Výsledek summitu za účasti francouzského prezidenta Sarkozyho a předsedy Komise Barrosa opět do určité míry stojí na půli cesty.

EU ujistila Ukrajinu, že jejím cílem je podpořit maximálně její přiblížení k západu a jeho integračním strukturám, příslib členství však opět nevyšlo, mimo jiné i s poukazem na stále nestabilní a nejistou vnitropolitickou situaci, který již v předvečer summitu vyslovil zástupce předsednické země, francouzský ministr zahraničí Kouchner. Do roku 2009 by měla být mezi EU a Ukrajinou uzavřena komplexní asociační dohoda, která by se měla týkat jejího přičlenění k zóně volného obchodu a měla by zahrnovat i další úpravy týkající se rozvolnění vízového režimu.

Načasování dohody naznačuje, že ve fázi jejího vyjednávání či minimálně uvádění v život půjde opět i o jednu z diplomatických výzev pro české předsednictví.

Rusko-gruzinský konflikt

Vyhrocení dlouhodobě napjatých vztahů Ruska a Gruzie, které v srpnu vyústilo v intervenci ruských vojsk a obsazení separatistické oblasti Jižní Osetie, představovalo nejdůležitější krizovou událost letošního léta také z hlediska vnějších vztahů EU.

Politické pozadí vztahů EU-Gruzie

Gruzie je zařazena do Evropské politiky sousedství, k jejímž nově formulovaným cílům od roku 2007 náleží i snaha o řešení tzv. zamrzlých konfliktů. S Ruskem pak jednak EU v rámci své externí politiky vede specifický dialog na summitové, vládní i parlamentní úrovni, obsahově ohraničený do tzv. čtyř společných prostor (ekonomické otázky, obchodní vztahy, energetická politika; vnitřní bezpečnost, vízová politika; mezinárodní politika a bezpečnost; spolupráce na kulturní a vzdělávací úrovni), jednak je realitou závislost EU na ruských energetických

zdrojích. Nebylo tedy překvapením, že se EU pokusila zapojit do řešení konfliktu, v němž ruská strana obhajovala nárok na separatistická území náležející Gruzii mimo jiné argumentem kosovského precedentu, jak již bylo delší dobu deklarováno.

Z pozice předsednické země francouzský prezident Sarkozy nabídl oběma stranám plán na ukončení bojů a uzavření příměří, pokusil se o jeho zprostředkování kyvadlovou diplomacií mezi Gruzii i Ruskem prostřednictvím své vlastní osoby a svého ministra zahraničí Bernarda Kouchnera a na 1. září svolal mimořádný summit Evropské rady věnovaný právě této otázce.

Francouzské předsednictví předem vylučovalo sankce vůči ruské straně navzdory nedodržování dohody o příměří a obstrukcím humanitární pomoci, kterou se pokusila organizovat Komise prostřednictvím Červeného kříže, z ruské strany. Česká vláda v té souvislosti přinesla iniciativu ke konání donorské konference, která měla podpořit řešení problémů poskytování humanitární pomoci v oblasti. Nepodařilo se zabránit ani uznání nezávislosti Jižní Osetie a Abcházie ruskou stranou (dolní komora ruského parlamentu, Státní дума, tak učinila na konci srpna, ještě před konáním summitu Evropské rady).

Konkrétní kroky: EU mise do Gruzie

Plánováno je vyslání dvoufázové průzkumné a monitorovací mise EU v rámci evropské bezpečnostní a obranné politiky, podobně jako v případě bývalé Jugoslávie.

Ruská strana se k takovému kroku postavila zpočátku odmítavě, především ve vztahu k možnému nasazení vojenské či polovojenské mise. Pod vlivem závěrů summitu Evropské rady a slov vysokého zmocněnce pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku Javiera Solany, který hovořil o možném spuštění akce na počátku října, přivítala vyslání čistě civilní mise do oblasti.

Výsledky mimořádného summitu Evropské rady

Zcela konkrétní kroky a rozhodnutí mimořádný summit Evropské rady bezprostředně nepřinesl a ponechal je budoucnosti.

Rusko bylo ale vyzváno k úplnému stažení vojenských jednotek z území Gruzie, důslednému dodržování dohody o příměří a gruzínské straně byla vyjádřena deklaratorní podpora. Případné nedodržování šestibodového plánu příměří by dle závěrů Evropské rady mělo vliv na konání summitu Rusko-EU, první schůzky na nejvyšší úrovni, jíž se má zúčastnit nový ruský prezident Medveděv, který je plánován na 14. listopadu. Summit projevil také znepokojení nad jednostranným uznáním nezávislosti obou separatis-

tických oblastí z ruské strany, zároveň ale potvrdil další zájem na pokračování těsných vztahů s Ruskem. Ve vztahu k neklidné oblasti jižního Kavkazu Evropská rada konstatovala důležitost regionální spolupráce v podobě Černomořské synergie a chystaného projektu „Východního partnerství“, který může být jakousi obdobou Unie pro Středomoří ve východní dimenzi Evropské politiky sousedství, i když oba tyto projekt nelze srovnávat.

Hodnocení role EU v těchto událostech, do nichž vyústilo dlouhodobé napětí mezi oběma stranami a o nichž nelze jednoznačně hovořit užitím kategorií viník-oběť, tedy vyznívá rozpačitě. Snahu o viditelnost prokázalo především francouzské předsednictví, s čímž kontrastovala relativně upozaděná role figur reprezentujících EU ve vnějších vztazích na unijní rovině, vysokého zmocněnce pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku Solany či komisařky pro vnější vztahy Ferrero-Waldnerové. Mluvčí Evropské komise 26. srpna potvrdil, že navzdory rusko-gruzínskému konfliktu bude EU nadále podporovat vstup Ruska do Světové obchodní organizace (WTO), o němž probíhají jednání.

Rusko-gruzínská otázka v EP

Rusko-gruzínský konflikt tvořil také jedno z hlavních témat plenárního zasedání Evropského parlamentu konaného ve dnech 1.–4. září v Bruselu (kvůli zřícení stropu v jednacím sále ve Štrasburku). Výsledkem bylo přijetí rezoluce 3. září, která do značné míry korespondovala se závěry summitu Evropské rady.

Rezolutnější postup navrhovali poslanci nejsilnější frakce EPP-ED v podobě pozastavení probíhajících jednání, jejichž výsledkem má být nová smlouva o partnerství a spolupráci mezi Ruskem a EU, při současném ponechání „kanálů k dialogu“. Na tyto návrhy však ruská strana reagovala poměrně rozhodně poukazem na to, že dojednání nové smlouvy o vzájemných vztazích je také v zájmu EU. Druhá nejsilnější frakce socialistů (PSE) naopak prosazovala postup v duchu „především žádné restrikce“.

Tematika energetického dialogu přitom hraje ve vztazích Ruska a EU nadále nepominutelnou roli. Rusko-gruzínský konflikt a přítomnost ruských vojsk v Jižní Osetii a Abcházii postavily otazník také nad chystaným projektem sítě plynovodů Nabucco, který má omezit závislost EU na ruském plynu prostřednictvím tranzitu plynu z regionu Kaspického moře, mimo jiné přes území Gruzie. Počátek realizace projektu je plánován na rok 2010, jedná se však i o politicky vysoce citlivou otázku, kterou vyhocení vztahů mezi Ruskem a Gruzii dále komplikuje.

2.7 ZEMĚDĚLSTVÍ

Reforma SZP

Kontrola stavu reformy společné zemědělské politiky představovala jedno z hlavních témat posledních zasedání konaných před letní přestávkou jednak v rámci zodpovědného Výboru EP pro zemědělství a rozvoj venkova, jednak v rámci Rady ministrů zemědělství. Na zasedání Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova ve dnech 14.–15. července 2008 zpravodaj Luis Manuel Capoulas Santos (Portugalsko, PSE) prezentoval zprávy ke všem čtyřem návrhům v rámci „health check“.

Obsah zpráv Capoulase Santose

Zpravodaj konstatoval, že sice sdílí hlavní záměry Komise, kterými jsou prověření fungování SZP po reformě z roku 2003 a její přizpůsobení současným problémům, jde však pouze o krátkodobé úpravy. Komise nevyužila příležitosti zahájit debatu o modelu SZP po skončení tohoto finančního období, tedy po roce 2013.

První ze série zpráv Capoulase Santose ke kontrole stavu reformy SZP navrhuje některé změny týkající se progresivního snižování přímých plateb v rámci povinné modulace (odlišení), s nímž počítá návrh Komise (menší míru povinného odlišení, než u návrhu Komise, a maximální zachování částek takto „ušetřených“ na přímých platbách v rámci příslušného členského státu).

Souhlasí sice se stanovením maximální výše přímých podpor pro zemědělský podnik, navrhuje však zohlednit některá další kritéria, např. dopady takového stanovení maximálního stropu přímých plateb na pracovní sílu zaměstnanou v daném podniku. Pro státy EU-10 potvrzuje, aby povinné odlišení platilo až v okamžiku, kdy dojde k vyrovnání výše jim poskytovaných přímých plateb z rozpočtu EU s vyšší částek poskytovaných státům EU-15, tedy v roce 2013. Zpráva navrhuje změny také pokud jde o zařazování dosud existujících speciálních plateb stojících mimo princip „decoupling“ (oddělení plateb od produkce) do režimu jednotné platby. Na rozdíl od návrhu Komise navrhuje, aby si členské státy zachovaly některé z těchto plateb (např. porážková prémie na telata) a staví se proti striktnímu oddělování prvního a druhého pilíře z finančního hlediska a pro využívání prostředků tam, kde jsou nejvíce užitečné, což souvisí i se snahou poskytnout větší flexibilitu členským státům při nakládání s finančními prostředky (i když Komise by měla být o opatřeních a dávkách, k nimž se rozhodnou členské státy, včas informována). Návrh odmítá také rychlé zrušení

některých dalších plateb, u nichž nedošlo k úplnému oddělení od produkce (např. podpora sušených krmiv a bílkovinných plodin typu hrachu, koňského bobu či vlního bobu v případě jejich využívání v souvislosti s živočišnou výrobou, až do roku 2012 navrhuje zachovat podporu pro tabák, do roku 2013 podporu na zpracování lnu pěstovaného na vlákno a na bramborový škrob). Normy cross-compliance navrhuje zpráva doplnit o další 4 legislativní požadavky týkající se bezpečnosti na pracovišti.

Druhá ze zpráv navrhuje změny týkající se především návrhů Komise v oblasti řízení rizik a krizových řízení, intervenčních mechanismů (především u pšenice obecné, vepřového masa a mléka, pozměňovací návrhy se týkají především přehodnocení Komisí navrhovaného zavedení nabídkového řízení), soukromého skladování, vývozních subvencí pro obiloviny a zrušení produkčních kvót na mléko.

Zpráva reflektuje závazky Komise ke zrušení vývozních subvencí do roku 2013, tak, jak je požaduje v rámci Katarského kola WTO, vyzývá proto k jednostrannému zrušení vývozních náhrad na obiloviny. Hovoří v té souvislosti o „jasném politickém signálu solidarity s rozvojovými zeměmi“, motivem je však bezesporu také snaha čelit nedostatku skladových zásob obilovin v EU a předcházet krizím na jednotném trhu s obilovinami. Zpráva konstatuje rozporuplnost navrhovaného odstranění mléčných kvót a navrhuje proto v tomto směru větší opatrnost (navýšení mléčných kvót pro roky 2009/2010 a 2010/2011 o 1% namísto Komisí navrhovaných 2%) a vytvořit „mléčný fond“. Ačkoli explicitní nesouhlas se zrušením mléčných kvót od roku 2015 zpráva neobsahuje, navrhuje odložit konečné rozhodnutí o budoucnosti odvětví podle plánu s výhledem do roku 2010. Podle návrhu zprávy nejsou mléčné kvóty ve své současné výši dostatečně využívány.

Třetí zpráva Capoulase Santose souhlasí se začleněním nových výzev do programů rozvoje venkova (boj s klimatickými změnami, podpora obnovitelných zdrojů energie, vodohospodářství a zachování biologické rozmanitosti) a s jejich revizí v tomto směru ze strany jednotlivých členských zemí.

Navrhuje však vyšší flexibilitu členských států při využívání finančních zdrojů pro nová opatření určená k plnění těchto cílů. Zpráva navrhuje také další doplňková opatření k indikativnímu seznamu nových opatření, který obsahuje návrh Komise, a to opatření k podpoře využití sluneční, větrné a geotermální energie či k podpoře řízení záplavových rizik. Mezi uznatelné náklady mají být zařazeny náklady spojené s konkrétními opatřeními, jejichž cílem je

podporovat investice a předávání znalostí. Důležitý je návrh zvýšení maximální podpory a jednorázové prémie pro zahájení činnosti mladých zemědělců.

Čtvrtý návrh zprávy Capoulase Santose obsahuje jedinou změnu, která vzhledem k nízké energetické a ekologické využitelnosti vyzývá k ukončení podpory produkce biopaliv první generace a jejímu přesunutí ve prospěch rozvoje inovativních a trvanlivějších technik nahrazování fosilních paliv, včetně biopaliv druhé generace.

Health Check na jednání Rady

Klíčovým činitelem legislativního procesu je vzhledem ke konzultační proceduře Rada, která vedla o kontrole stavu SZP politické jednání na svém posledním zasedání před letní přestávkou 15. července 2008. Předsedající francouzský ministr zemědělství Michel Barnier označil „health check“ za prioritu číslo jedna v rámci pracovního programu francouzského předsednictví pro resort zemědělství. Během politické debaty se svými resortními kolegy se zaměřil na čtyři klíčová témata obsažená v prvních dvou návrzích v rámci předkládaného dokumentu Komise. Tato témata byla náplní dotazníku předloženého jednotlivým národním delegacím: postupné zvyšování povinné modulace (odlišení), ukončení kvót na produkci mléka, další změny v mechanismech řízení zemědělských trhů a zjednodušování norm cross-compliance.

Největší názorová divergence mezi národními delegacemi byla prozatím opět konstatována v otázkách zvyšování povinné modulace, kde zástupci některých členských států navrhuje zvažovat i jiné varianty posílení druhého pilíře SZP, než jakou před-

stavuje návrh Komise. Většina národních delegací přivítala ukončení mléčných kvót jejich postupným navyšováním (označováno jako „měkké přistání“), i když ne všichni se ztotožňují s procentuelní mírou navyšování kvót, s níž počítají pozměňovací návrhy zpráv Capoulase Santose. Zástupci členských států se prozatím neshodují také na tom, zda učinit rozhodnutí stran ukončení kvót ihned, nebo vyčkat na hodnotící zprávy do června 2011. Všechny delegace se naopak shodly na nutnosti zjednodušit a učinit více transparentním systém cross-compliance, pravidla správné zemědělské praxe (good agricultural and environmental practices; GAEP) by měla zůstat indikátorem odrážejícím rozdílné potřeby a situaci členských států.

Zástupci francouzského předsednictví již deklarovali také snahu otevřít ještě před dokončením legislativního procesu, který se týká „zdravotní prohlídky“ SZP, debatu o budoucnosti evropského zemědělství po roce 2013. Toto téma by chtěla Francie vznést už na následujícím jednání Rady ministrů zemědělství, které se uskuteční 21.–23. září.

Očekávaný legislativní vývoj

S dosažením dohody k health check na půdě Rady se nadále počítá v listopadu 2008. V Evropském parlamentu mezitím legislativní proces pokračoval lhůtou pro podání pozměňovacích návrhů ke všem čtyřem návrhům zpráv Luise Manuela Capoulase Santose, která byla vypsána do 27. srpna 2008. S přijetím konečných podob těchto zpráv se počítá na zasedání Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova 7. října 2008. Plénum má hlasovat v listopadu 2008, po obdržení společné pozice Rady.

III. PŘEHLED KLÍČOVÝCH HLASOVÁNÍ EP A HLASOVÁNÍ SKUPINY ODS V EP¹

Plenární zasedání ve dnech 1.–4. září 2008

Projednávaný návrh	Datum hlasování pléna	Výsledek hlasování						Poznámky
		Pro		Proti		Zdrželi se hlasování		
		Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	
Parishova zpráva týkající se ekologické produkce a označování ekologických produktů (A6-0311/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	2. září 2008	667	8	12	0	7	0	1 posl. ODS nepřítomen
Francova zpráva týkající se uplatňování zásady vzájemného uznávání rozsudků (A6-0285/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	2. září 2008	609	8	60	0	14	0	1 posl. ODS nepřítomen
Brejčova zpráva týkající se používání vizového informačního systému (VIS) v rámci Schengenského hraničního kodexu (A6-0208/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	2. září 2008	567	8	75	0	49	0	1 posl. ODS nepřítomen
Zpráva Bowlesové týkající se koordinované strategie s cílem zlepšit boj proti daňovým podvodům (A6-0312/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	2. září 2008	391	0	93	6	178	1	2 posl. ODS nepřítomni
Zpráva García Pérezové týkající se rovnosti žen a mužů – 2008 (A6-0325/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	3. září 2008	563	0	65	7	61	1	1 posl. ODS nepřítomen
Zpráva Flautreové týkající se hodnocení sankcí EU jako součástí akcí a politik EU v oblasti lidských práv (A6-0309/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	4. září 2008	546	1	36	0	40	6	2 posl. ODS nepřítomni
Kamallová zpráva týkající se obchodu se službami (A6-0283/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	4. září 2008	525	8	77	0	7	0	1 posl. ODS nepřítomen
Cramerova zpráva týkající se nákladní dopravy v Evropě (A6-0326/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	4. září 2008	541	8	6	0	15	0	1 posl. ODS nepřítomen

¹ Přehled obsahuje pouze ta hlasování, při nichž poslanci hlasovali na vyžádání po jménech.

IV. SLOVNÍČEK

Agenda 2000

Všeobecný dokument z roku 1997 o rozšíření EU, reformě společných politik a o budoucím finančním rámci Unie po 31. prosinci 1999. Součástí Agendy 2000 byly posudky Komise na země, které se v té době ucházely o členství v EU.

Blokační menšina

Pojem související s hlasováním v Radě. Tzv. Ioanninský kompromis z roku 1994 blokační menšinu vymezuje v rozmezí 25–30% hlasů v Radě. V současné EU-27 je stanovena na 91 hlasů, které jsou zapotřebí, aby členské státy v Radě nepodpořily projednávaný návrh.

Cross-compliance

Také „křížová shoda“. Vyžaduje, aby zemědělci dodržovali při hospodaření předepsané legislativní požadavky týkající se ochrany životního prostředí, zdraví zvířat apod. Uplatňuje se u zemědělců, kteří jsou příjemci tzv. přímých plateb. Pokud podmínky nedodrží, mohou jim být tyto platby sníženy nebo zrušeny.

Dohodovací řízení

Také smířčí řízení. Fáze spolurozhodovací procedury, kterou Rada a EP zahajují v případě, že při projednávání návrhu legislativy nedospěly ke vzájemné shodě. Dohodovacího řízení se účastní zástupci obou institucí. Jejich případný kompromis musí odsouhlasit Rada i EP.

Druhý pilíř

Agenda společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Iniciátorem aktivit jsou vedle Komise i členské státy. Rada zpravidla rozhoduje jednomyslně, EP je konzultován.

Finanční perspektiva

Víceletý finanční rámec EU, který je přijímán ve formě meziinstitucionální dohody mezi Komisí, Evropským parlamentem a Radou. Finanční perspektiva stanovuje rozpočtové priority EU na střednědobé období a nastavuje každoroční výdajové stropy pro každou z nich.

Hlasování kvalifikovanou většinou (QMV)

Způsob hlasování v Radě, při němž jsou jednotlivým členským státům přiděleny hlasy podle jejich „váhy“. Při hlasování QMV se zpravidla naplňuje tzv. trojí většina – většina členských států, jež musejí reprezentovat alespoň 62% celkové populace EU a musejí disponovat alespoň 255 hlasy z celkových 345.

Klauzule passarelle

Také překlenovací klauzule. Princip obsažený mj. v tzv. evropské ústavě. Na jeho základě může po jednomyslném schválení Rady (v některých případech také na základě hlasování EP) dojít k trvalému přesunutí hlasování v určité oblasti z režimu jednomyslnosti do kvalifikované většiny. Úprava hlasování v Radě tedy nevyžaduje revizi primárního práva.

Komitologie

Souborné označení pro výbory, jimiž si Rada udržuje kontrolu nad Komisí ve věci pravomocí, které na ni delegovala.

Komunitární preference

Jeden ze základních principů společné zemědělské politiky EU. Podle této zásady mají členské státy spotřebovat primárně zemědělskou produkci z EU.

Lucemburský kompromis

Politická dohoda z roku 1966, podle které Rada v případě, že jsou dotčeny velmi důležité zájmy členského státu, nerozhoduje kvalifikovanou většinou, ale jednomyslně.

Nařízení

Jeden ze dvou typů norem, které jsou v EU přijímány nejčastěji. Nařízení jsou přímo účinná a přímo použitelná a po svém přijetí se stávají součástí práva členských států EU.

Primární právo

Také „ústavní“ právo ES/EU. Je reprezentováno především zakládajícími smlouvami, přičemž zahrnuje i všechny pozdější akty, které je mění: např. přístupové smlouvy, závazné protokoly ap.

První pilíř

Agenda jednotného trhu EU a aktivity (politiky), které na ni navazují. (Vše, co nespadá do druhého nebo třetího pilíře.) Komise má v prvním pilíři exkluzivní právo legislativní iniciativy, Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou, EP spolurozhoduje.

Sekundární právo

Suma právních norem tvořená akty přijímanými orgány ES/EU na základě primárního práva. Typicky se jedná o nařízení, směrnice, rozhodnutí, stanoviska a doporučení.

Směrnice

Jeden ze dvou typů norem, které jsou v EU přijímány nejčastěji. Směrnice jsou zpravidla závazné jen co do výsledku a vyžadují přijetí národního prováděcího předpisu.

Spolurozhodování

Nejpoužívanější legislativní procedura v EU. Při spolurozhodování se na přijímání norem podílí rovným dílem Rada i EP.

Subsidiarita

Jeden ze základních principů EU. Podle principu subsidiarity se mají nezbytná rozhodnutí a normy přijímat na té úrovni, která je pro to nejvhodnější.

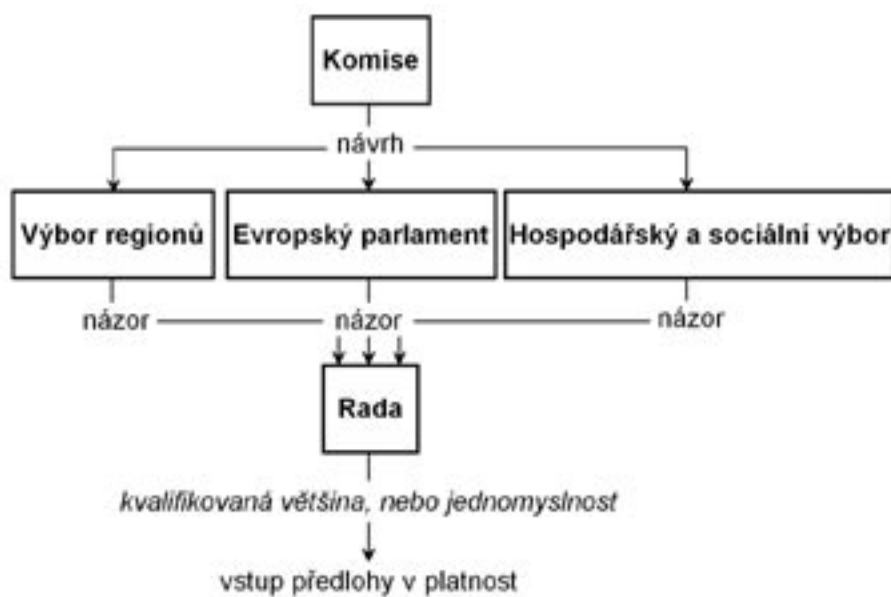
Třetí pilíř

Agenda spolupráce v oblasti justice a vnitra. Iniciátorem aktivit jsou vedle Komise i členské státy. Rada zpravidla rozhoduje jednomyslně, EP je konzultován.

V. SCHÉMATA ROZHODOVACÍCH PROCEDUR

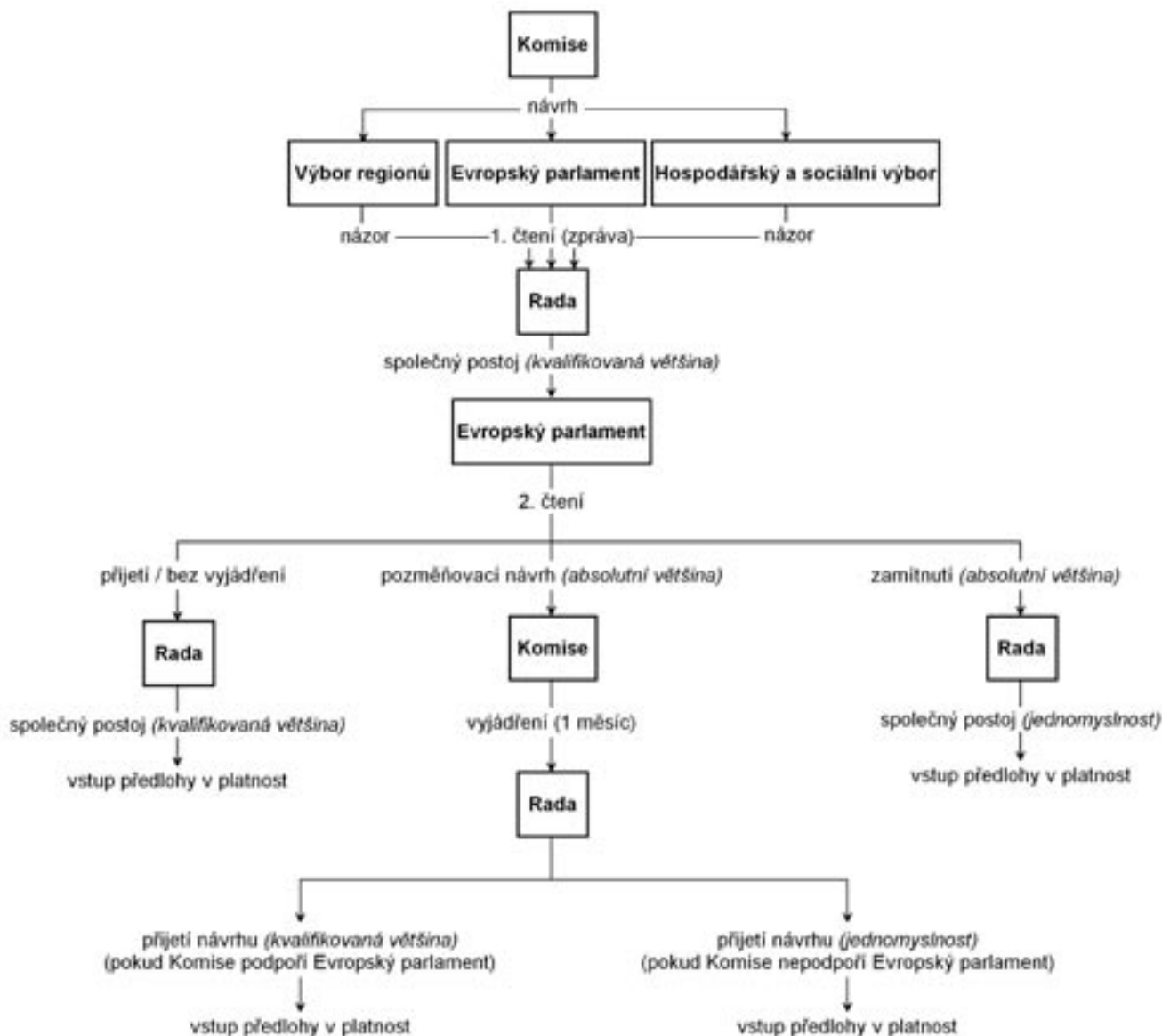
Schéma konzultační procedury

Poznámky

1. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
2. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky není stanovena.
3. Uvedené schéma je jen orientační.

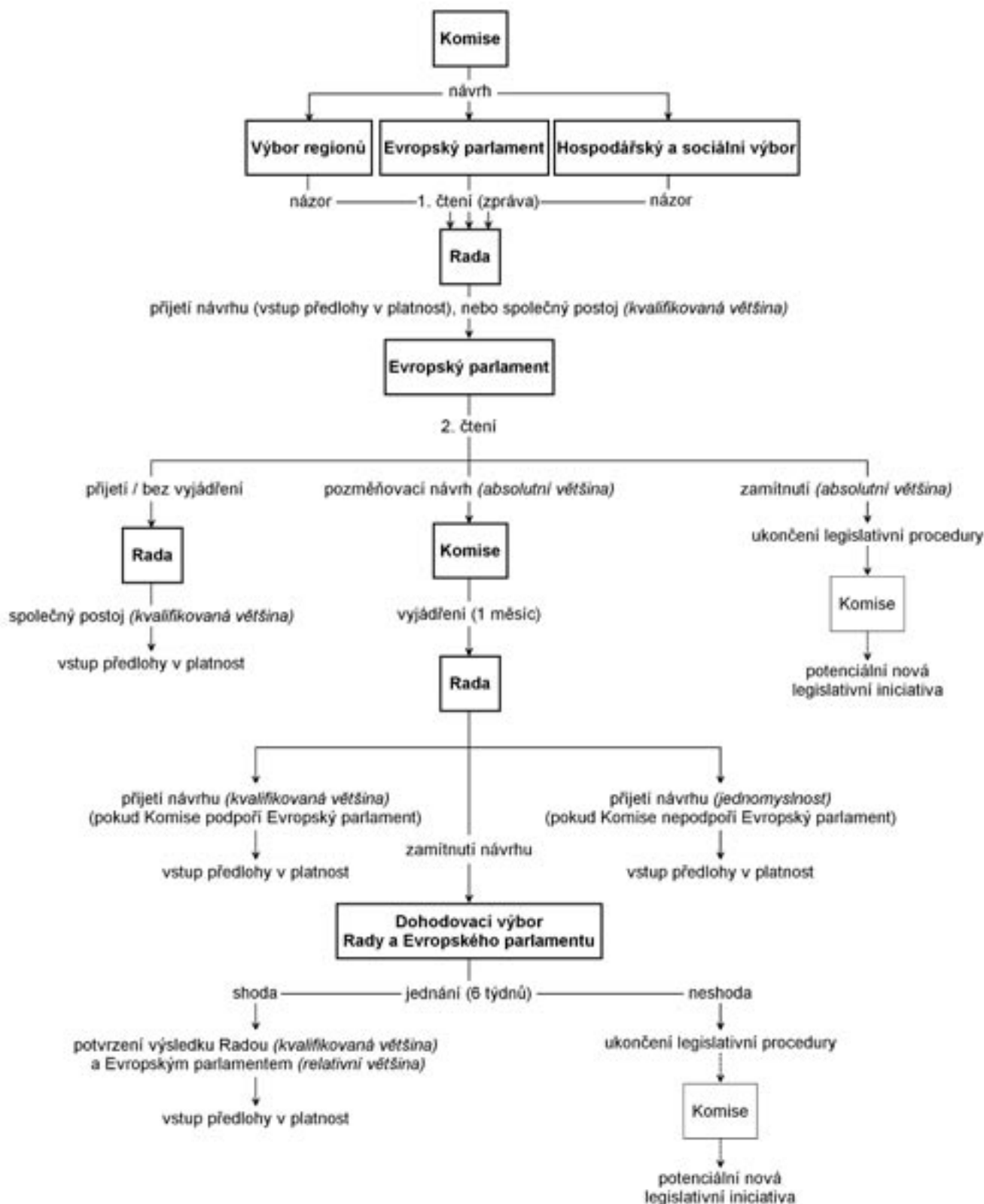
Schéma procedury spolupráce

Poznámky

1. V případě nesplnění požadovaných podmínek legislativního procesu (a v případě neexistence alternativního postupu) projednávání návrhu končí.
2. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
3. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky činí tři měsíce (není-li uvedeno jinak). Po dohodě Rady a Evropského parlamentu ji lze prodloužit o třetinu.
4. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.

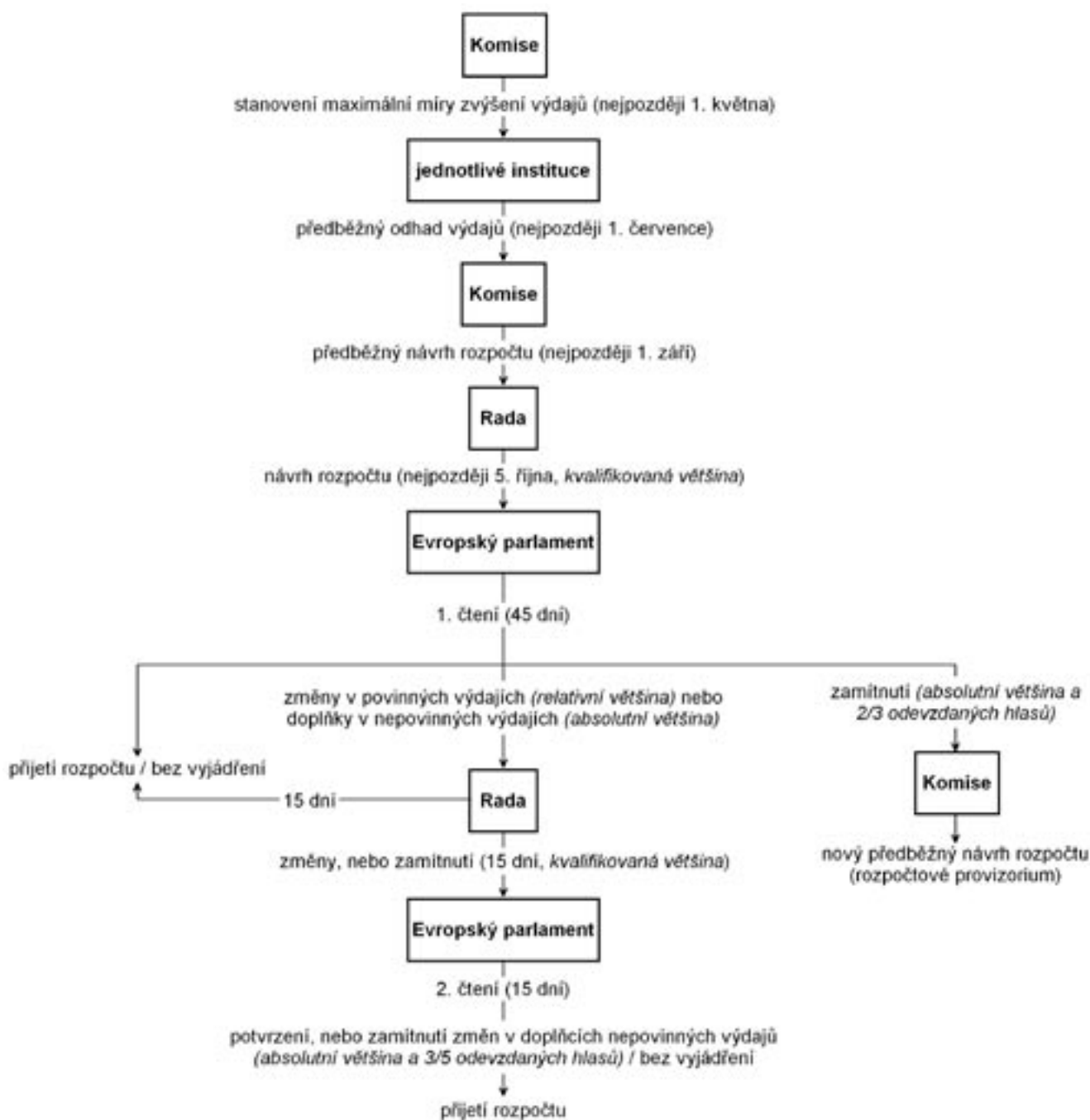
Schéma spolurozhodovací procedury

Poznámky

1. V případě nesplnění požadovaných podmínek legislativního procesu (a v případě neexistence alternativního postupu) projednávání návrhu končí.
2. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
3. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky činí tři měsíce (není-li uvedeno jinak). Po dohodě Rady a Evropského parlamentu ji lze prodloužit o třetinu.
4. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.

Schéma rozpočtové procedury

Poznámky

1. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.